

Návrh projektu rozvoje veřejné zeleně na území města Otrokovice

Nela Dobrovolná

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Nela Dobrovolná
Osobní číslo: M21067
Studijní program: B0413A050024 Ekonomika a management
Specializace: Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Návrh projektu rozvoje veřejné zeleně na území města Otrokovice

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujete cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Představte teoretické aspekty rozvoje veřejné zeleně ve městech a jejich vazbu na udržitelný rozvoj měst.

II. Praktická část

- Zpracujte analýzu fyzické a funkční prostorové struktury města Otrokovice.
- Proveďte analýzu vybraných aspektů udržitelného rozvoje města Otrokovice ve vztahu k veřejné zeleni.
- Navrhněte projekt na podporu rozvoje veřejné zeleně na území města Otrokovice včetně jeho časové, finanční a rizikové analýzy.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BOLLETER, Julian a RAMALHO, Cristina E. Ramalho. *Greenspace-Oriented Development: Reconciling Urban Density and Nature in Suburban Cities*. Cham: Springer Nature, 2019. ISBN 978-3-030-29600-1.
BREUSTE, Jürgen; PAULEIT, Stephan; HAASE, Dagmar a SAUERWEIN, Martin. *Urban Ecosystems: Function, Management and Development*. Berlin: Springer Nature, 2021. ISBN 978-3-662-63278-9.
HESKOVÁ, Marie. *Socioekonomické a environmentální aspekty udržitelného rozvoje*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2013. ISBN 978-80-8747-247-7.
HORZINKOVÁ, Eva a NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **5. února 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 5. února 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Téma udržitelného rozvoje měst a veřejné zeleně je stále aktuálnější vzhledem k rostoucímu důrazu na zlepšování kvality života obyvatel a ochranu životního prostředí. Existuje však málo prací a případových studií zaměřených konkrétně na rozvoj veřejné zeleně ve městech. Cílem této bakalářské práce je analyzovat současný stav udržitelného rozvoje města ve vztahu k veřejné zeleni v Otrokovicích a navrhnout projekt, který povede k jeho zlepšení. Za účelem naplnění těchto cílů jsem použila metody SWOT analýzy, rozhovory s odborníky a analýzu strategických dokumentů města. V analýze jsem zjistila, že současná podpora města k udržitelnému rozvoji veřejné zeleně je nedostatečná a existuje značný potenciál pro jeho zlepšení. Výsledkem práce je návrh konkrétního projektu, který zahrnuje popis aktivit, časový harmonogram, finanční a rizikovou analýzu, a který bude prospěšný pro zlepšení životního prostředí a kvality života obyvatel Otrokovic.

Klíčová slova: komunitní zahrada, městská zeleň, Otrokovice, projekt, udržitelný rozvoj

ABSTRACT

The topic of sustainable urban development and public green spaces is becoming increasingly topical given the growing emphasis on improving the quality of life of residents and protecting the environment. However, there are few papers and case studies specifically focused on the development of public green spaces in cities. The aim of this bachelor thesis is to analyse the current state of sustainable urban development in relation to public green spaces in Otrokovice and to propose a project that will lead to its improvement. In order to achieve these objectives, I used the methods of SWOT analysis, interviews with experts and analysis of the city's strategic documents. In the analysis, I found that the city's current support for the sustainable development of public green spaces is insufficient and there is considerable potential for improvement. The result of the work is a proposal for a specific project, which includes a description of activities, timeline, financial and risk analysis, and which will be beneficial for the improvement of the environment and quality of life of the inhabitants of Otrokovice.

Keywords: community garden, urban greenery, Otrokovice, project, sustainable development

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a rady při zpracování této práce.

Také bych chtěla srdečně poděkovat mé rodině, blízkým osobám a přátelům za obrovskou trpělivost a podporu během celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VEŘEJNÁ SPRÁVA.....	13
3 ROLE VEŘEJNÉ A MĚSTSKÉ ZELENĚ V URBÁNNÍM PROSTŘEDÍ.....	18
3.1 DEFINICE POJMU ZELENĚ	18
3.2 FUNKCE A ÚLOHA ZELENĚ V URBÁNNÍM PROSTŘEDÍ.....	19
3.3 SPRÁVA A ŘÍZENÍ ZELENĚ VE MĚSTECH	19
3.4 KOMUNITNÍ ZAHRADY JAKO NÁSTROJ ROZVOJE VEŘEJNÉ ZELENĚ VE MĚSTECH	20
4 UDRŽITELNÝ ROZVOJ.....	22
4.1 PILÍŘE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	23
4.1.1 Enviromentální pilíř	23
4.1.2 Ekonomický pilíř.....	24
4.1.3 Sociální pilíř	24
4.2 CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	25
4.3 INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	26
5 STRATEGICKÉ DOKUMENTY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	29
5.1 GLOBÁLNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	29
5.1.1 Agenda 21	29
5.1.2 Agenda 30	29
5.1.3 Johannesburská deklarace o udržitelném rozvoji.....	30
5.1.4 Pařížská dohoda o změně klimatu.....	31
5.2 EVROPSKÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	31
5.2.1 Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj.....	31
5.2.2 Evropa 2020	32
5.2.3 Zelená dohoda pro Evropu	32
5.3 NÁRODNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	33
5.3.1 Strategický rámec Česká republika 2030	33
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	35
6 CHARAKTERISTIKA MĚSTA OTROKOVICE.....	36
6.1 POLOHA MĚSTA	36
6.2 HISTORIE MĚSTA	37
6.3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MĚSTA	37
6.3.1 Organizační struktura města ve vztahu k zeleni.....	39
6.3.2 „POHNI městem“.....	40

6.4	HOSPODAŘENÍ MĚSTA VE VZTAHU K VEŘEJNÉ ZELENĚ	41
7	FYZICKÁ A FUNKČNÍ PROSTOROVÁ STRUKTURA MĚSTA OTROKOVICE	43
7.1	CHARAKTERISTIKA FUNKČNÍ STRUKTURY MĚSTA	43
7.2	CHARAKTERISTIKA FYZICKÉ (MORFOLOGICKÉ) STRUKTURY MĚSTA	44
8	STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE MĚSTA OTROKOVICE	47
8.1	STRATEGICKÝ PLÁN MĚSTA OTROKOVICE.....	47
8.1.1	Analytická část udržitelného rozvoje zeleně.....	47
8.1.2	Strategická část udržitelného rozvoje zeleně	48
8.1.3	Realizace opatření	48
8.1.4	Rozvojové aspekty a problémové okruhy udržitelného rozvoje města Otrokovice.....	49
9	SWOT ANALÝZA UDRŽITELNÉHO ROZVOJE VE VZTAHU K ZELENĚ.....	51
10	NÁVRH PROJEKTU NA ROZVOJ ZELENĚ V OTROKOVICÍCH	53
10.1	VÝCHODISKA NÁVRHU PROJEKTU	53
10.2	NÁVRH PROJEKTU	53
10.2.1	Popis projektu.....	54
10.2.2	Časová analýza projektu	57
10.2.3	Finanční analýza projektu	57
10.2.4	Analýza rizik projektu.....	58
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ	67
	SEZNAM TABULEK.....	68

ÚVOD

Zeleň ve veřejných prostorech měst je stále více vnímána jako klíčový prvek pro kvalitu života obyvatel, udržitelný rozvoj městských oblastí a také poskytuje řadu ekologických, ekonomických a sociálních benefitů. Tato bakalářská práce se zaměřuje na návrh projektu rozvoje veřejné zeleně na území města Otrokovice.

Město Otrokovice čelí v oblasti městské zeleně několika problémům. Jedním z nich je nedostatek diverzity a pestré skladby veřejné zeleně na území. Tato situace může vést k úbytku biodiverzity, zhoršení kvality životního prostředí a negativnímu vlivu na psychické zdraví obyvatel.

Byť v Otrokovicích existují projekty zaměřené na rozvoj veřejné zeleně, jako je například projekt „POHNI městem“, který umožňuje obyvatelům města zapojit se do rozhodování a využití části veřejných finančních prostředků na zlepšení prostředí města. Nicméně na sídlištích stále chybí diverzita zeleně a převažují zde pouze zelené plochy, které obyvatelům nepřinášejí žádnou přidanou hodnotu.

Veřejná zeleň je pojmem, který se používá k popisu zelených ploch, které jsou dostupné veřejnosti a jsou integrovány do urbánního prostředí. Těmito plochami mohou být parky, náměstí, ale i úzké zelené pásy mezi budovami nebo okrasné rostliny. Veřejná zeleň má klíčovou roli v udržitelném rozvoji měst, protože poskytuje řadu ekologických, ekonomických a sociálních benefitů, mezi které patří například zlepšení kvality životního prostředí, snížení teploty v městském prostředí, zlepšení psychického zdraví obyvatel či posílení komunitního citění.

Prvně bude představen teoretický rámec práce, který zahrnuje témata veřejné správy, role veřejné a městské zeleně v urbánním prostředí, udržitelný rozvoj a související strategické dokumenty. Tato část poskytne nezbytný kontext pro pochopení problematiky a bude sloužit jako základ pro praktickou část práce.

V praktické části bude provedena podrobná charakteristika města Otrokovice, včetně jeho polohy, historie, organizační struktury a hospodaření ve vztahu k veřejné zeleni. Dále bude analyzována fyzická a funkční prostorová struktura města a zhodnocen jeho udržitelný rozvoj díky strategickým dokumentům. Klíčovou součástí bude SWOT analýza, která identifikuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby v oblasti rozvoje veřejné zeleně.

Na základě provedených analýz bude navržen konkrétní projekt rozvoje veřejné zeleně v Otrokovicích. Tento návrh bude obsahovat popis projektu, časový harmonogram, financování a analýzu rizik. Cílem je poskytnout městu Otrokovice praktické doporučení a inspiraci pro zlepšení stavu a využití veřejné zeleně, což přispěje k celkovému udržitelnému rozvoji města.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Na základě východisek z úvodu práce byl stanoven hlavní cíl a další dílčí cíle bakalářské práce. Hlavním cílem práce je návrh projektu na podporu rozvoje veřejné zeleně na území města Otrokovice, včetně jeho časové, finanční a rizikové analýzy.

Prvním dílčím cílem praktické části práce je provedení kvalitativní analýzy současných politik města Otrokovice, které se týkají udržitelného rozvoje ve vztahu k zeleni. Druhým dílčím cílem je popis města Otrokovice, analýza fyzické a funkční struktury města a identifikace klíčové oblasti pro rozvoj veřejné zeleně. Posledním dílčím cílem práce je vypracování SWOT analýzy udržitelného rozvoje ve vztahu k veřejné zeleni v Otrokovicích.

K naplnění cílů bakalářské práce byly využity následující metody:

Kvalitativní analýza textu byla klíčová pro analýzu současných politik města Otrokovice týkajících se udržitelného rozvoje ve vztahu k zeleni. Byly zkoumány sekundární data, mezi které lze zařadit oficiální dokumenty města, strategické plány a další relevantní materiály, které poskytly informace o současném stavu a plánovaných aktivitách v oblasti veřejné zeleně.

Nestrukturovaný rozhovor byl využit při sběru primárních dat. Rozhovor byl proveden na úřadě města Otrokovice s referentkou pro zeleň a poskytl informace o problémech a potřebách města v oblasti veřejné zeleně, díky čemuž byly identifikovány klíčové aspekty pro návrh projektu.

V praktické části práce byly použity **analýzy** k posouzení aktuálního stavu veřejné zeleně v Otrokovicích. Byla provedena detailní analýza územního plánu města, analýza ekonomických dat a další analýzy zaměřené na identifikaci vhodné lokality a možností pro rozvoj veřejné zeleně.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VEŘEJNÁ SPRÁVA

První kapitola teoretické části se na základě literární rešerše zaměřuje na to, co vlastně veřejná správa je a zabývá se obecnými aspekty veřejné správy.

1.1 Pojem veřejná správa

Pojem veřejná správa definují Horzinková a Novotný (2008) jako klíčový prvek správního práva, který se týká řízení institucí veřejné správy a vykonávání veřejných činností. Zatímco Staša (2001) rozšiřuje tento pojem a uvádí, že veřejná správa je jednou z činností, při kterých stát a další osoby zmocněné zákonem ve prospěch relevantních subjektů zasahují do právních vztahů subjektů občanské společnosti k jejich zajištění nebo organizování. Lochmannová (2020) popisuje veřejnou správu jako organizaci občanské společnosti, organizovanou ve stát se státním řízením, která je známa v obecném smyslu jako řízení věcí veřejných ve prospěch lidí.

1.2 Funkce veřejné správy

Obecně Lochmannová (2020) říká, že v současné době vymezujeme pět základních funkcí k řádnému fungování veřejné správy:

- Mocenská funkce – dává státu pravomoc nařizovat, zakazovat a vynucovat na základě exekutivních příkazů a sestavování vlády,
- Ochranná funkce – řídí externí a interní bezpečnost státu, zabývá se ochranou veřejného života a národní bezpečností, můžeme ji znát i pod názvem bezpečnostní,
- Organizační funkce – koordinuje vládní, administrativní a veřejné záležitosti,
- Regulační funkce – má za úkol zajistit dohled nad demokratickou společností, slouží k monitorování a regulaci různých aspektů společenského života s cílem zachování principů a hodnot,
- Funkce služeb veřejnosti – odkazuje k výkonu činností určených ve prospěch lidí, jako jsou finance, lékařství, hospodářství a další služby.

1.3 Členění veřejné správy

Veřejná správa je podle Horzinkové a Novotného (2008) definována dle subjektů, které ji vykonávají, jako **státní správa, veřejná samospráva a ostatní veřejná správa**. Tyto podsystémy se však vzájemně protínají a doplňují. Právo na samosprávu je garantováno Ústavou České republiky a dalšími zákony, které vymezují oblast územní samosprávy.

1.3.1 Státní správa

Státní správu můžeme chápat jako veřejnou správu realizovanou státem, která je důležitou a nepostradatelnou složkou veřejné správy nebo ji také můžeme chápat jako její východisko. Podle Lochmannové (2017) se jedná o osobitý typ státní správy vykonávané státem, ale je třeba ji považovat také za soubor správních orgánů státu, které vykonávají správu. Horzinková a Novotný (2008) ji interpretují jako aktivitu organizace a ochrany státní moci, která je prováděna v zájmu veřejnosti a má zejména výkonnou, podzákonnou a nařizovací povahu. Ve státní správě jsou charakteristické hierarchické vztahy a také to, že je možné, aby byl její výkon moci přímý či nepřímý. Orgány státu nebo správní úřady uskutečňují přímou státní správu, načež ostatní subjekty státní správy kromě státu vykonávají nepřímou státní správu v podobě přenesené nebo vypůjčené působnosti.

1.3.2 Samospráva

Druhým rozdělením je samospráva, která je považována za druh veřejné správy, který představuje určité sdružení osob, jehož členové si samostatně spravují a vedou své zájmy v souladu a v mezích se zákonem nebo tyto zájmy mohou spravovat volené orgány. Je realizována vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky samosprávných korporací. Lze ji rozlišit na **územní, zájmovou a věcnou**. (Ochrana et al., 2015)

Profesní a zájmová samospráva je specifickým druhem samosprávy, kam patří například profesní a zájmové komory, mezi které řadíme Advokátní komoru, Českou lékařskou komoru, Agrární komoru nebo Hospodářskou komoru. (Mates a Wokoun, 2001)

Shrnutí

Kapitola naznačuje, že je veřejná správa komplexní a interdisciplinární obor, který zahrnuje různé vědní disciplíny. Obvykle je vnímána jako samostatná činnost s jedinečnými rysy, které se liší od soukromé správy. Hlavní funkcí veřejné správy je správa veřejných institucí a jejich zájmů, zatímco státní správa, řeší určité vnitřní záležitosti. Veřejná správa je definována negativně jako všechny činnosti, které nejsou legislativní nebo soudní a které se zaměřují na provádění zákonů v zákonných mezích za účelem dosažení veřejných zájmů.

2 REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Tato kapitola bakalářské práce se zabývá koncepcí regionálního rozvoje a zaměřuje se na úlohu měst při podpoře růstu okolních obcí. Prozkoumává definici regionálního rozvoje, jeho význam ve veřejné správě a praktické i akademické přístupy k pochopení tohoto složitého procesu. Dále diskutuje o významu zeleně a udržitelnosti při dosahování dlouhodobých rozvojových cílů a o úloze místních orgánů při provádění cílených, strategických a koordinovaných politik, které vedou ke zlepšení sociálního a environmentálního stavu.

Regionální rozvoj lze podle Stejskala a Kovárníka (2009) chápat jako ekonomický rozvoj, který se zaměřuje na širší region, než je město vymezené regionem. V užším slova smyslu lze za regionální rozvoj považovat jen ekonomický rozvoj konkrétních oblastí vymezených geograficky.

V současné době se tímto pojmem rozumí obecný rozvoj socioekonomického potenciálu na místní úrovni, stimulace využití potenciálu místního rozvoje nebo zlepšení konkurenceschopnosti. Načež Stimson, Stough a Roberts (2006) dospěli k závěru, že regionální rozvoj je udržitelný rozvoj, který reaguje na očekávání podnikatelů, rezidentů i nerezidentů a na uplatňování ekonomických podmínek a dostupných zdrojů v regionu k dosažení ekonomických výsledků potřebných pro kraj.

Následně Damborský (2008) rozlišuje dva přístupy k definici regionálního rozvoje: praktický a akademický. Praktický přístup chápání zahrnuje zvýšení využití určeného a systematicky vymezeného území a zvýšení jeho kapacity prostřednictvím prostorové optimalizace společenských aktivit – ekonomiky a využívání přírodních zdrojů. Tohle chápání lze vidět v práci neakademických institucí, zejména krajů, měst, obcí a soukromých společností. Akademický přístup regionální rozvoj popisuje jako vědeckou aplikaci, zejména ekonomickou, geografickou a sociální, která se zabývá podmínkami, procesy a vztahy v systematicky vymezených oblastech, ovlivněných enviromentálními, ekonomickými a sociálními faktory v daném prostředí.

Termín také odkazuje na obecný a místní růst energie nebo zvýšenou konkurenci. Z pohledu regionální politiky se jedná o cíleně orientovanou, strategickou a koordinovanou činnost činitelů místní správy, která vede k sociálnímu a enviromentálnímu zlepšení. (Stejskal a Kovárník, 2009)

2.1 Úloha měst v rozvoji obcí

Města hrají důležitou roli v rozvoji okolních samospráv tím, že poskytují širokou škálu služeb a aktivit pro blaho samosprávy. Týká se rozvoje v oblasti ekonomiky, infrastruktury, sociálních služeb, kultury, zdravotnictví nebo školství. Města mohou přilákat investory a podniky tím, že poskytnou více pracovních míst a investují do zlepšení infrastruktury či škol, aby poskytovala obyvatelům malých obcí lepší vzdělání a přístup na trhu práce.

V městských inovacích působí jako síla pro rozvoj městské společnosti. Ekonomické, technologické a kulturní změny se soustřeďují ve městech a venkovské oblasti jsou stále více závislé na městech. (Bernard, 2011)

2.2 Úloha zeleně a udržitelnosti v rozvoji obcí

Úloha zeleně a udržitelnosti v rozvoji obcí je klíčovým faktorem ovlivňujícím životní prostředí, kvalitu života obyvatel a dlouhodobou udržitelnost daného území. Zeleně nejen esteticky obohacuje obce, ale také má významný ekologický a sociální dopad. Z hlediska životního prostředí zelené plochy přispívají k zachování biodiverzity, regulaci kvality ovzduší a ovlivňují mikroklima obce. (Breuste et al., 2021)

Zelené plochy jsou klíčovým prvkem pro dosažení ekologické rovnováhy a dlouhodobé udržitelnosti obcí. Implementace strategií a plánů podporujících udržitelné využívání zelených prostor, ochranu přírodních zdrojů a ekologické technologie je nezbytná pro efektivní roli zeleně a udržitelnosti v rozvoji obcí. Zapojení občanů do rozhodovacích procesů a podpora participativních aktivit spojených se zelení a udržitelností jsou klíčové. Zeleně a udržitelnost významně přispívají k zvyšování kvality života obyvatel, podpoře zdraví životního prostředí a hospodářskému růstu. (Bolleter a Ramalho, 2019)

Zelené plochy v městských oblastech pomáhají snižovat efekt městského tepelného ostrova, zlepšovat ovzduší, redukovat hluk a poskytovat prostor pro rekreaci. Podporují biologickou rozmanitost, odolnost vůči změně klimatu a zvyšují estetickou přitažlivost měst. Udržitelné plánování měst zahrnuje zelenou infrastrukturu jako zelené střechy, dešťové zahrady a propustné chodníky pro efektivní hospodaření s dešťovou vodou, snížení energetické spotřeby a boj proti změně klimatu. Ekologicky šetrné a odolné město podporují udržitelné dopravní systémy, správu odpadů a energeticky efektivní budovy. Zelené plochy a udržitelnost jsou nezbytné pro vytvoření obyvatelného, zdravého a odolného městského prostředí pro současné i budoucí generace. (Pondělíček, 2010)

Shrnutí

Kapitola se zabývá pojmem regionální rozvoj, jeho definicí a významem ve veřejné správě. Dokládá také, že regionální rozvoj je složitý proces, který vyžaduje koordinaci různých zúčastněných stran, včetně místních samospráv, podniků a komunitních organizací, s cílem podpořit hospodářský růst, sociální rozvoj a udržitelnost životního prostředí. Diskutuje také o úloze měst v regionálním rozvoji a o významu zeleně a udržitelnosti při dosahování dlouhodobých rozvojových cílů. Z politického hlediska je regionální rozvoj cílená, strategická a koordinovaná činnost místních orgánů, která vede ke zlepšení sociálního a environmentálního stavu.

3 ROLE VEŘEJNÉ A MĚSTSKÉ ZELENĚ V URBÁNNÍM PROSTŘEDÍ

Tato kapitola se věnuje podrobněji rolím veřejné a městské zeleně v urbánním prostředí. Zelené plochy ve městech mají zásadní vliv na životní prostředí, sociální interakci, estetiku a psychické zdraví obyvatel. Jejich funkce a úloha jsou klíčové pro vytváření zdravých, udržitelných a příjemných měst.

3.1 Definice pojmu zeleň

Existuje vícero vymezení, z nichž Otruba (2002) uvádí, že pojem zeleň označuje plochy pokryté vegetací, které jsou doplněny prvky architektonické technologie či bodového nebo liniového rostlinstva.

Nejedná se pouze o původní vegetaci, ale také o uměle vysazenou. Patří zde unikátní stromy, skupiny stromů a keřů, stromořadí, souvislé i nesouvislé trávníky, parky a zahrady, lesy či užitkové plochy. (Kavka a Šindělářová, 1978) Institut územního rozvoje definuje městskou zeleň jako součást území a soubor prvků vytvořených nebo sestavených přirozeně podle metod zahradní architektury a krajinářství. Tyto prvky se vyskytují buď přírodní nebo umělé. Mezi přírodní řadíme převážně stromy, keře, trávníky a květiny. Neživé předměty mají podobu země, vody nebo kamene. Zařadit zde můžeme také lavičky, osvětlení, schody, pergoly a další vybavení. (Balabánová a Kyselka, 2016)

Ve slovníku územního rozvoje můžeme najít pojem zeleň vysvětlen jako „*Soubor tvořený živými a neživými (přírodními nebo umělými) prvky zeleně, záměrně založenými nebo spontánně vzniklými, o které je zpravidla pečováno sadovnicko - krajinářskými metodami; výjimečně jej může tvořit i jen jeden vegetační prvek. V územním plánování se zelení zpravidla rozumí funkční náplň území.*“ (Slovník územního rozvoje, 2023)

Zatímco Balabánová a Kyselka (2016) zmiňují, že se v urbanistickém a krajinném plánování zeleň dělí na dvě kategorie, a to na zeleň sídelní a krajinnou zeleň. Sídelní zeleň se týká člověkem vytvořených zelených ploch určených ke zlepšení městského prostředí a poskytování rekreačních příležitostí pro obyvatele. Krajinná vegetace se vyznačuje svými přirozenými rysy, které zlepšují kvalitu a ochranu půdy. Společnými prvky obou kategorií jsou stromy, květiny a keře, které ovlivňují vzhled prostředí a jsou schopny vytvořit celek. Vegetace má také pozitivní vliv na kvalitu ovzduší a další charakteristiky mikroklimatu.

3.2 Funkce a úloha zeleně v urbánním prostředí

Zeleň v městském prostředí plní zásadní funkce a různé úlohy, které mají významný dopad na život v městech. Zelené plochy, jako jsou městské lesy, zahrady či parky, mají mnohostranné přínosy pro životní prostředí, sociální interakci, estetiku a psychické zdraví obyvatel. Přínosy pro životní prostředí zahrnují zlepšení kvality ovzduší prostřednictvím absorpce znečišťujících látek a uvolňování kyslíku. Dále přispívají k regulaci klimatu poskytováním stínu, snižováním efektu městského tepelného ostrova a zmírňováním dopadů klimatických změn. Zvyšují také biologickou rozmanitost tím, že poskytují stanoviště pro různé druhy rostlin a živočichů a podporují ekologickou rovnováhu v městském prostředí. (Breuste et al., 2021)

Sociální a rekreační funkce zelených ploch zahrnují nabídku příležitostí k rekreaci, odpočinku a fyzické aktivitě, což přispívá k celkové pohodě obyvatel. Zároveň, slouží jako prostředí pro sociální interakce, komunitní akce a kulturní aktivity, podporující pocit sounáležitosti a soudržnosti mezi obyvateli měst. Estetické a psychologické přínosy zahrnují zlepšení vizuální přitažlivosti městské krajiny a vytvoření esteticky příjemného prostředí pro obyvatele a návštěvníky. Přístup k zeleni je také spojován s přínosem pro duševní zdraví, neboť snižuje stres, úzkost a deprese u městského obyvatelstva. (Breuste et al., 2021)

Zeleň hraje klíčovou roli v městském plánování tím, že přispívá k udržitelnému rozvoji, správě využití území a vytváření odolných měst. Pomáhá při ochraně přírodních stanovišť, zachování biologické rozmanitosti a prosazování udržitelných postupů při navrhování a rozvoji měst. Celkově řečeno, zeleň v městském prostředí je důležitým prvkem pro vytváření zdravých, udržitelných a příjemných měst, která podporují kvalitu života obyvatel a celkovou udržitelnost městských oblastí. (Breuste et al., 2021)

3.3 Správa a řízení zeleně ve městech

Během zajišťování a správy kvalitní městské veřejné zeleně se prolínají otázky plánování, navrhování, správy a údržby. Správa zeleně ve městech je podstatná pro udržitelný rozvoj městských oblastí a zajištění kvalitního životního prostředí pro obyvatele měst. Zahrnuje tak plánování, údržbu a rozvoj veřejných parků, zahrad, stromořadí a ostatních zelených ploch, s cílem poskytnout obyvatelům atraktivní oblast pro život, odpočinek a rekreační aktivity. Místní orgány jsou zodpovědné za ochranu a zvyšování kvality života obyvatel a za údržbu či rozšiřování městských zelených ploch. (Douglas et al., 2017)

Podle **zákona o obcích č. 128/2000 Sb.** mají města pravomoc si sama určit subjekty odpovědné za péči o zeleň, kterou často vykonávají technické služby nebo soukromé společnosti vybrané na základě výběrových řízení. Tyto subjekty zajišťují úkoly, jako je sekání trávy, sběr listí, výsadba a údržba stromů. (Reš et al., 2009)

Za péči o vzrostlé stromy odpovídají ovšem certifikované arboristické firmy. Velmi důležité je plánování investic do zeleně, které zahrnuje kategorizaci ploch podle potřeb údržby a významu. (Péče o veřejnou zeleň, 2010) Dokumenty jako "**Pasport zeleně**" a "**Generel zeleně**" nastiňují ucelené koncepce a plány rozvoje zelených ploch. (Reš et al., 2009) V některých městech na širokou škálu zahradnických úkonů dohlíží Technické služby, které spolupracují se soukromými firmami na nových výsadbách a následné údržbě. Jiná města mohou svěřovat správu zelených ploch odboru životního prostředí a Správě městských lesů. (Péče o veřejnou zeleň, 2010)

Města se také často zabývají problémy, jako je vandalismus a nadměrné náklady na úklid, a usilují o posílení veřejné zeleně pro radost obyvatel. Zapojením obyvatel do iniciativ týkajících se zeleně a transparentním sdělováním plánů se tato města snaží vytvořit udržitelné a ceněné prostředí městské zeleně. (Péče o veřejnou zeleň, 2010)

3.4 Komunitní zahrady jako nástroj rozvoje veřejné zeleně ve městech

Komunitní zahrady se staly klíčovým prvkem ve vylepšování městského prostředí a poskytují širokou škálu přínosů od individuálního blahobytu až po sociální a environmentální výhody. Tyto městské zemědělské prostory nejen usnadňují pěstování plodin, ale také podporují sociální interakce, volnočasové aktivity a zapojení komunity, čímž významně zlepšují kvalitu života obyvatel měst. Komunitní zahrady navíc hrají zásadní roli při adaptaci měst na změnu klimatu, protože regulují mikroklima, řídí odtok vody a poskytují různé ekosystémové služby. (Dubová a Macháč, 2019)

Sociální přínos komunitních zahrad přesahuje rámec pěstování plodin a zahrnuje aspekty, jako je podpora biologické rozmanitosti, zvyšování odolnosti měst a zmírňování negativních dopadů změny klimatu na města. Prostřednictvím komplexní analýzy přínosů, které vnímají členové komunitních zahrad, a čistých sociálních přínosů komunitních zahrad pro všechny místní obyvatele je zřejmé, že tyto zelené plochy nabízejí celou škálu výhod od zlepšení individuálního blahobytu až po širší společenské přínosy. (Bendt et al., 2013)

Komunitní zahrady hrají klíčovou roli při podpoře rozvoje veřejné zeleně v městském prostředí. Tyto komunitní prostory slouží nejen jako plochy pro pěstování, ale také jako důležité nástroje pro environmentální vzdělávání, sociální interakci a zapojení obyvatel. Aktivní účastí na těchto zahradách si jednotlivci vytvářejí hlubší vztah k přírodě, což vede ke zvýšení environmentálního povědomí a pocitu péče o místní ekosystém. Komunitní zahrady navíc slouží jako platforma pro kulturní výměnu, podporují sociální soudržnost a zvyšují kvalitu života v městském prostředí. Inkluzivní povaha těchto prostor spolu s jejich schopností usnadňovat učení a spolupráci podtrhuje jejich význam při podpoře udržitelného rozvoje měst a posilování smyslu pro místo ve městech. (Okvat a Zautra, 2011)

Shrnutí

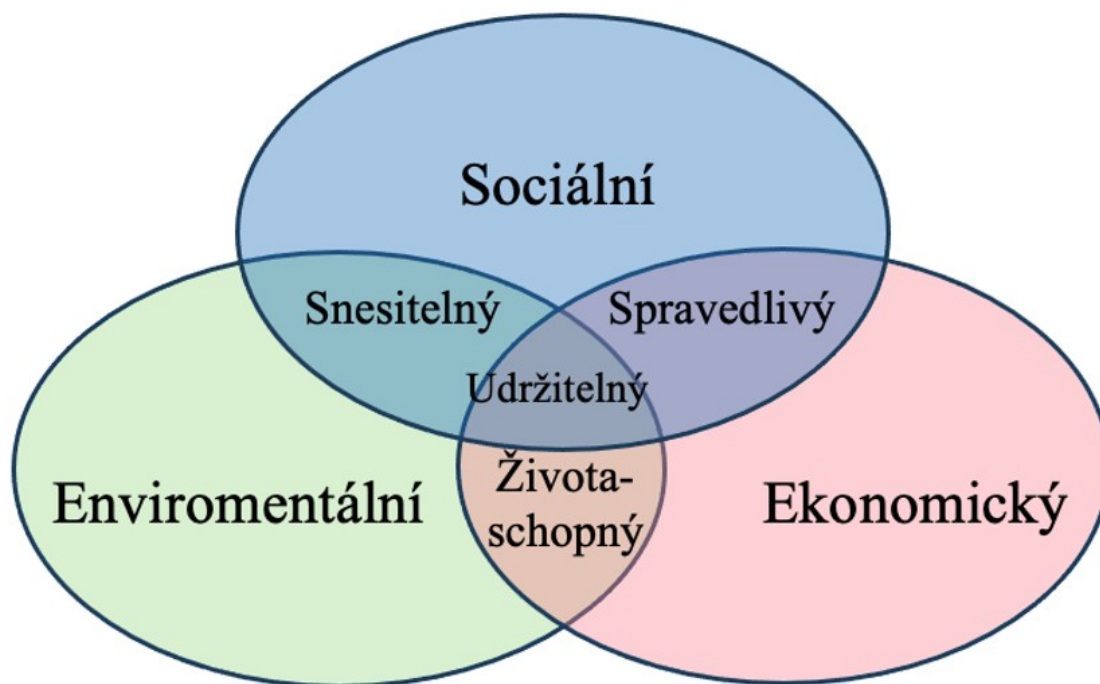
Třetí kapitola uvádí, že zezeň v městském prostředí není pouze estetickým prvkem, ale plní mnohostranné funkce a úlohy. Zlepšuje kvalitu ovzduší, reguluje klima, podporuje biologickou rozmanitost, poskytuje rekreační možnosti a má pozitivní vliv na psychické zdraví obyvatel. Správa zeleně ve městech je klíčová pro udržení a rozvoj zelených ploch, a zapojení obyvatel do péče o zezeň je důležité pro vytváření udržitelných a ceněných městských prostředí.

4 UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Následující kapitola se věnuje podrobněji udržitelnému rozvoji, který je chápán jako snaha o snížení negativních dopadů současných přístupů k rozvoji lidské společnosti se zaměřením na ekonomický růst. Je to opatření k ochraně planety a zajištění lepší kvality života pro současné i budoucí generace, které zohledňuje nejen ekonomické aspekty, ale také sociální hodnoty a ochranu přírodních zdrojů. Udržitelný rozvoj je založen na integraci sociálních, environmentálních a ekonomických pilířů společnosti a není možné upřednostnit jeden z nich na úkor ostatních.

Udržitelný rozvoj

MZP definuje udržitelný rozvoj jako snahu o snížení negativních dopadů současných přístupů k rozvoji lidské společnosti se zaměřením na ekonomický růst. Je chápán jako opatření k ochraně planety a zajištění lepší kvality života pro současné i budoucí generace. Tento přístup zohledňuje nejen ekonomické aspekty, ale také sociální hodnoty a ochranu přírodních zdrojů. Udržitelný rozvoj je založen na integraci sociálních, environmentálních a ekonomických pilířů společnosti a není možné upřednostnit jeden z nich na úkor ostatních. Zahrnuje také aspekty dobrého a efektivního řízení věcí veřejných a státní správy. (Ministerstvo životního prostředí, © 2008–2023)

Obrázek 1 Pilíře udržitelného rozvoje

(Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

Světová komise pro životní prostředí a rozvoj OSN uvádí v roce 1987 v publikaci s názvem *Naše společná budoucnost* nejpopulárnější definici trvale udržitelného rozvoje, která zní „*Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí naplnění potřeb současné společnosti, aniž by ohrozil možnost naplnění potřeb generací příštích, a aniž by se to dělo na úkor jiných národů.*“ (Naše společná budoucnost, 1991)

Definici trvale udržitelného rozvoje můžeme také najít v **zákoně č. 17/1992 Sb.** „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“ (Zákon č. 17/1992 Sb. Zákon o životním prostředí, © 2010–2024)

Také Kadeřábková a Peková říkají, že nynější teoretické koncepty udržitelného rozvoje zvažují nutnost hledání dohody mezi ekonomickými, sociálními a enviromentálními dopady jednotlivých rozvojových procesů na místní úrovni. Na základě tohoto teoretického přístupu musí rozvojové politiky místních samospráv, měst a regionů plně integrovat a respektovat ekonomické a enviromentální a taktéž sociální cíle. Rozhodovací proces pro budoucí rozvoj regionu by měl být jednoduchý, ale měl by zahrnovat všechny priority a potřeby každého občana. Dále také popisují, že udržitelný rozvoj lze chápat též jako strategický přístup k regionálnímu rozvoji. Jde o uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb a priorit osob prostřednictvím různých metod a technik současně s ochranou životního prostředí a kvality života v prostředí, ve kterém se tento vývojový proces odehrává. (Kadeřábková a Peková, 2012)

4.1 Pilíře udržitelného rozvoje

Koncept udržitelnosti je často definován v rámci tří pilířů: environmentální, ekonomické a sociální udržitelnosti. Tyto pilíře jsou vzájemně propojené a závislé a zanedbání jednoho z nich může vést k nestabilitě. Například ekonomická recese může mít dopad na environmentální pilíř a sociální nepokoje mohou ovlivnit jak ekonomický, tak environmentální pilíř. (Hesková, 2013)

4.1.1 Enviromentální pilíř

Enviromentální pilíř udržitelného rozvoje klade důraz na ochranu přírodních zdrojů a biodiverzity. Je vyzdvížena závislost lidské společnosti na přírodních zdrojích a nutná

hospodárnost vůči nim. Mezi přírodní zdroje patří nejen dřevo, kovy a fosilní paliva ale také nehmotné statky, jako je vzduch, voda, půda a sluneční světlo, na nichž je lidský život závislý. Vyčerpání těchto zdrojů bude mít velký dopad na planetu a život na ní. Enviromentální nebo také ekologický pilíř zahrnuje též opatření na snížení znečištění, zachování neobnovitelných zdrojů, ochranu ekosystémů a boj proti změně klimatu. Cílem je snaha snižovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí a zajistit udržitelné využívání přírodních zdrojů pro další generace. (Co je udržitelný rozvoj, 2024)

4.1.2 Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř zahrnuje aspekty ekonomického růstu, zaměstnanosti, mezinárodního obchodu, globalizace, regionálního rozvoje, řízení podniku a jeho vztah ke dvěma dalším pilířům udržitelného rozvoje, tedy sociálnímu a enviromentálnímu. Hlavním cílem je dosažení ekonomické prosperity bez poškozování životního prostředí a sociální soudržnosti. Účelem tohoto pilíře je najít způsoby, jak udržet ekonomický růst a zároveň chránit životní prostředí. Je nezbytné zohledňovat hranice, které příroda a životní prostředí stanovují, při rozvoji ekonomiky. Zahrnuje témata související výrobními a spotřebními procesy, možnou spotřebou produktů a zároveň plýtváním přírodními zdroji. Pro dosažení udržitelného ekonomického rozvoje je důležité, aby ekonomika fungovala jako koloběh, kde se zdroje znovu využijí a minimalizuje se produkce odpadu. Koncept cirkulární ekonomiky je prezentován jako strategie, která může nahradit lineární modely ekonomiky a podporovat udržitelný růst. Ekonomický pilíř udržitelného rozvoje obecně zdůrazňuje potřebu ekonomického rozvoje, který respektuje ekologické a sociální hranice a zajišťuje pokračující blahobyt a prosperitu současných i budoucích generací. (Co je udržitelný rozvoj, 2024)

4.1.3 Sociální pilíř

Poslední pilíř udržitelného rozvoje se zaměřuje na solidaritu mezi různými sociálními skupinami, rovnoprávnost, přístup ke vzdělání a vymýcení chudoby. Tento pilíř je nezbytný pro budování stabilní a spravedlivé společnosti, ve které lidé mohou žít důstojně a nezávisle. Jeho cílem je odstranit sociální rozdíly a zajistit, aby z udržitelného rozvoje měly prospěch veškeré sektory společnosti. To zahrnuje ochranu lidských práv, demokratických hodnot a prevenci sociálního vyloučení. Je potřebná stabilita a sociální soudržnost, občanská participace a respekt k rozmanitosti. Je potvrzeno, že nedostatek spravedlnosti může ovlivnit udržitelnost jinde. Také se zaměřuje na kvalitu života, lidský rozvoj, zlepšení životních

podmínek a zajištění bezpečnosti a lidských práv pro všechny. (Co je udržitelný rozvoj, 2024)

4.2 Cíle udržitelného rozvoje

Současné cíle udržitelného rozvoje, známé také jako Cíle udržitelného rozvoje (SDGs), byly stanoveny na konferenci o udržitelném rozvoji v roce 2015, která se konala v sídle Organizace spojených národů v New Yorku. První pokus o stanovení těchto cílů se objevil již na konferenci OSN o udržitelném rozvoji v Rio de Janeiru v roce 2012 a všech konferencí se zúčastnilo nespočet občanských společností, akademiků, vědců i občanů z celého světa. Tyto cíle jsou považovány za nejdůležitější kroky v boji za lepší život na zemi, z nichž jsou všechny nezbytné pro kvalitní a bezpečný život náš i budoucích generací. Určují směr, jakým by se měly vydat státy v jednotlivých problematikách a představují plán pro zlepšení globální situace prostřednictvím mezinárodní spolupráce. (The 17 goals, 2024)

Tyto cíle jsou často doprovázeny ukazateli a metrikami, které měří pokrok při jejich dosahování. (Hesková, 2013) Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs) se díky spojením agend rozvoje a životního prostředí staly stavebním kamenem pro globální environmentální pokrok a udržitelný rozvoj mezi lety 2015-2030. Důležitým aspektem těchto cílů je poslední cíl, který zdůrazňuje potřebu spolupráce k dosažení jiných cílů. Tento cíl podtrhuje potřebu mezinárodní spolupráce, neboť bez ní by bylo dosažení ostatních cílů obtížné či dokonce nemožné. (Bexell a Jönsson, 2017)

Cíle udržitelného rozvoje pro období 2015-2030 stanovené OSN:

1. <i>Konec chudoby</i>	10. <i>Méně nerovnosti</i>
2. <i>Konec hladu</i>	11. <i>Udržitelná města a obce</i>
3. <i>Zdraví a kvalitní život</i>	12. <i>Odpovědná výroba a spotřeba</i>
4. <i>Kvalitní vzdělání</i>	13. <i>Klimatická opatření</i>
5. <i>Rovnost mužů a žen</i>	14. <i>Život ve vodě</i>
6. <i>Pitná voda, kanalizace</i>	15. <i>Život na souši</i>
7. <i>Dostupné a čisté energie</i>	16. <i>Mír, spravedlnost a silné instituce</i>
8. <i>Důstojná práce a ekonomický růst</i>	17. <i>Partnerství ke splnění cílů</i> (Cíle udržitelného rozvoje, 2024)
9. <i>Průmysl, inovace a infrastruktura</i>	

4.3 Indikátory udržitelného rozvoje

Výběr indikátorů udržitelného rozvoje je klíčový, protože by měly odrážet konkrétní cíle, o které komunita usiluje. Indikátory udržitelnosti odrážejí vzájemnou provázanost ekonomických, sociálních a environmentálních systémů. Například změny v zaměstnanosti mohou indikovat jak sociální změny, tak ekonomický rozvoj, zatímco podlahová plocha obytných domů na obyvatele může korelovat jak se spotřebou energie, tak se snižováním chudoby. Evropská unie proto vytvořila soubor ukazatelů pro sledování pokroku v oblasti udržitelnosti. (Hesková, 2013)

Indikátory udržitelného rozvoje jsou nástroje, které plní několik klíčových funkcí. Na jedné straně nám jednoduše a jasně sdělují kompletní informace potřebné pro rozhodování v oblasti udržitelného rozvoje. Nabízí také možnost integrovat poznatky ze sociálního a environmentálního světa do rozhodovacích procesů, nezbytných pro komplexní a efektivní řešení problémů dneška. Mohou také pomoci měřit a zlepšovat pokrok směrem k cílům udržitelného rozvoje. Indikátory udržitelného rozvoje mohou také pomoci řešit hrozby a potenciální problémy tím, že poskytují včasné varování před ekonomickými, sociálními a environmentálními problémy. (Lumnitzer, 2007)

Jsou zde také specifické podmínky, které musí každý z vybraných indikátorů splňovat. Indikátor musí být například snadno identifikovatelný a měřitelný, má mít důležitou funkci v ekosystému (většina environmentálních indikátorů, zejména živočišných nebo rostlinných druhů) a mít vysokou sociopolitickou, ekonomickou nebo kulturní přidanou hodnotu. Musí též existovat vhodné technologické prostředky a indikátory by měly reagovat na změny a měly by být srozumitelné. (Hughes, 2002)

Společné evropské indikátory ECI (Evropský rámec pro srovnatelné měření udržitelného rozvoje)

Indikátory ECI jsou navrženy tak, aby monitorovaly a vyhodnocovaly udržitelný rozvoj na úrovni místní samosprávy ve městech, obcích a mikroregionech. Výběr ukazatelů se řídí šesti hlavními tématy, které jsou rovnost a sociální začlenění, kvalita místní správy, závislost místní ekonomiky na lokálních či globálních vztazích, regionální ekonomika, ochrana životního prostředí a kulturního dědictví a kvalita vybudovaného životního prostředí. Byl vytvořen soubor 10 indikátorů Evropské komise přizpůsobený českému prostředí iniciativou TIMUR. (Maier, 2012)

Sadu indikátorů tvoří:

- 1. Spokojenost obyvatel s místním společenstvím*
- 2. Místní příspěvek ke změně klimatu*
- 3. Mobilita a místní přeprava*
- 4. Dostupnost veřejných prostranství a služeb*
- 5. Kvalita místního ovzduší*
- 6. Cesty dětí do a ze školy*
- 7. Nezaměstnanost*
- 8. Zatížení prostředí hlukem*
- 9. Udržitelné využívání prostředí*
- 10. Ekologická stopa*

Tyto indikátory identifikují oblasti, které potřebují zlepšení a používají se lokálně k vytváření politik a opatření ke zlepšení udržitelnosti životního prostředí a společnosti. (Maier, 2012)

Indikátory udržitelného rozvoje v rámci OSN sleduje Divize OSN pro udržitelný rozvoj. Indikátorový program se vyvíjí od roku 1995 a zahrnuje 134 indikátorů rozdělených do čtyř skupin: sociální, ekonomická, environmentální a institucionální. Testy provedené ve 22 zemích v letech 1997 až 1999 identifikovaly mezery v datech, které vedly v roce 2000 k vytvoření souboru 57 klíčových ukazatelů pokrývajících čtyři aspekty udržitelného rozvoje. V období 2005 až 2007 byli ukazatelé přehodnoceni, aby se optimalizovalo použití na národní úrovni a zaručila se konzistentnost výsledků. Tyto čtyři oblasti jsou rozděleny do 15 tematických oblastí a 38 podoblastí, které jsou sledovány prostřednictvím 59 primárních či doplňkových indikátorů. (Nováček, 2011)

Indikátory udržitelného rozvoje v Evropské unii jsou součástí Strategie udržitelného rozvoje EU, která vyšla v roce 2001 a její aktualizované verze z roku 2006. Strategie se zaměřuje na klíčové otázky, jako jsou klimatické změny, čistá energie, udržitelná doprava, udržitelná spotřeba a výroba, zachování přírodních zdrojů, veřejné zdraví, sociální začlenění, populační a migrační problémy a globální chudoba. V roce 2005 přijala Evropská komise soubor indikátorů udržitelného rozvoje, který zahrnuje 10 tematických oblastí, 31 podoblastí

a 98 specifických indikátorů, které jsou obsaženy i v dalších evropských dokumentech o udržitelném rozvoji. (Nováček, 2011)

Shrnutí

Udržitelný rozvoj je tedy ze zjištěných informací založen na třech pilířích: environmentálním, ekonomickém a sociálním. Environmentální pilíř klade důraz na ochranu přírodních zdrojů a biodiverzity, ekonomický pilíř se zaměřuje na ekonomický růst a zaměstnanost, a sociální pilíř se zabývá solidaritou mezi různými sociálními skupinami, rovnoprávností, přístupem ke vzdělání a vymýcením chudoby. Tyto pilíře jsou vzájemně propojené a závislé a zanedbání jednoho z nich může vést k nestabilitě. Udržitelný rozvoj je také spojen s cíli udržitelného rozvoje, které by měly být dosaženy do roku 2030, a indikátory udržitelného rozvoje, které pomáhají měřit a zlepšovat pokrok směrem k těmto cílům.

5 STRATEGICKÉ DOKUMENTY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kapitola se věnuje strategickým dokumentům udržitelného rozvoje, které mají za cíl dosáhnout udržitelného rozvoje na globální, národní a lokální úrovni. Mezi tyto dokumenty patří Agenda 21, Agenda 30, Johannesburgská deklarace o udržitelném rozvoji a Pařížská dohoda o změně klimatu.

5.1 Globální strategické dokumenty udržitelného rozvoje

5.1.1 Agenda 21

Agenda 21 je komplexní plánovací dokument, který si klade za cíl dosáhnout udržitelného rozvoje na globální, národní a lokální úrovni. Byl přijat světovými lídry na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiru v roce 1992. Tento dokument obsahuje akční plán a strategii pro vládu a občany, zahrnuje přehled environmentálních a ekonomických problémů a navrhuje řešení. Agenda 21 není pouze výsledkem summitu, ale spíše začátkem procesu směřujícího k ekologicky udržitelnému rozvoji. Jedná se o iniciativu, která má pomoci Zemi a jejím obyvatelům přežít tím, že podporuje integrovaný a holistický přístup k životnímu prostředí a rozvoji. Dokument se snaží vyrovnat rozdíly mezi různými zeměmi a skupinami obyvatel a podporovat spolupráci a partnerství na globální úrovni. Tento dokument vznikl jako konsenzus ze Summitu Země a je jedním z klíčových dokumentů, které vzešly z UNCED. (Ganguly, 1997)

Dle Foster (1993) je také základním kamenem pro dosažení udržitelného rozvoje a podporuje participativní přístup k řešení environmentálních a sociálních výzev. Je rozdělena do čtyř částí, které obsahují 40 kapitol, zahrnující sociální a ekonomické dimenze, ochranu a správu zdrojů pro rozvoj, posílení role hlavních skupin a způsoby implementace. Každá část se zaměřuje na specifické oblasti a opatření, která mají přispět k udržitelnému rozvoji a ochraně životního prostředí. Agenda 21 není právně závazným nástrojem, ale spoléhá na politickou vůli a spolupráci mezi zeměmi, organizacemi a občany pro úspěšnou implementaci navrhovaných opatření. (Foster, 1993)

V zásadě se jedná o návod, který nám říká, jak dosáhnout udržitelného rozvoje.

5.1.2 Agenda 30

Agenda 2030 má sloužit jako náhrada Strategického rámce udržitelného rozvoje z roku 2010. Nese také název „Přeměna našeho světa“ a byla určena na období let 2015-2030. Agenda

obsahuje 17 cílů udržitelného rozvoje, které se dělí celkem na 169 konkrétních dílčích cílů, které pokrývají širokou škálu oblastí a demonstrují rozsah a ambice tohoto globálního projektu. Prvním cílem agendy je osvobodit lidi od chudoby všude na světě, který se převážně zaměřuje na rodiny s nízkými příjmy či osamocené osoby. (Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj (cílů udržitelného rozvoje) v České republice, © 2008–2023)

Agenda také v neposlední řadě usiluje o naplnění lidských práv, posílené postavení všech žen a dosažení rovnosti mezi muži a ženami. Některé cíle byly dokonce stanoveny pouze do roku 2020, ale žádná země nebyla schopna jich dosáhnout, a proto byla realizace odložena do roku 2030. Jednalo se o cíle týkající se udržitelnosti životního prostředí. (Okitasari et al., 2019)

OSN si stanovila 5 oblastí, ve kterých se budou snažit docílit udržitelného rozvoje, kterými jsou:

- **Lidé** – vymýcení hladu a chudoby ve všech podobách, každý může dosáhnout svého potenciálu v důstojném a zdravém prostředí,
- **Planeta** – ochrana planety před poškozením pomocí udržitelné spotřeby a výroby, včetně opatření v oblasti změny klimatu,
- **Prosperita** – zajištění, aby všichni lidé měli plnohodnotný a úspěšný život, ekonomický, sociální a technologický pokrok by měl probíhat v souladu s přírodou, aby byla zajištěna dlouhodobá prosperita,
- **Mír** – podpora spravedlivé, mírové, inkluzivní společnosti, která je bez násilí a strachu,
- **Partnerství** – vybudování globálního partnerství pro udržitelný rozvoj na základě síly globální jednoty. (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)

5.1.3 Johannesburgská deklarace o udržitelném rozvoji

Johannesburská deklarace o udržitelném rozvoji je politický dokument, který vzešel ze Světového summitu o udržitelném rozvoji (WSSD) konaného v roce 2002 v jihoafrickém Johannesburgu. Cílem WSSD bylo řešit omezený pokrok dosažený při plnění cílů udržitelného rozvoje od summitu v Riu v roce 1992. Deklarace byla vyhlášena jihoafrickým

předsedou konference a obsahovala 37 článků, které se zabývaly různými aspekty udržitelného rozvoje. (Hens a Nath, 2003)

Čtyři hlavní oddíly deklarace se zaměřovaly na počátky udržitelného rozvoje, vývoj udržitelného rozvoje od Stockholmu po Johannesburg, výzvy, kterým čelíme, a závazek k udržitelnému rozvoji. Tato deklarace odráží závazek mezinárodního společenství k udržitelnému rozvoji a vytyčuje směr, jak se této výzvě vyrovnat. Dokument zdůrazňuje význam řešení problému vymýcení chudoby, neudržitelných vzorců výroby a spotřeby, základny přírodních zdrojů a sociálního a hospodářského rozvoje. (Hens a Nath, 2003)

5.1.4 Pařížská dohoda o změně klimatu

Pařížská dohoda, přijatá v roce 2015, je právně závaznou mezinárodní smlouvou, která se týká změny klimatu. Jejím hlavním cílem udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí a usilovat o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5°C. Dohoda byla přijata na konferenci OSN o změně klimatu v Paříži a sjednalo ji 196 stran. Je významná tím, že spojuje všechny státy ve společném boji proti změně klimatu a přizpůsobování se jejím dopadům. Každá země je povinna stanovit, naplánovat a pravidelně podávat zprávy o svých příspěvcích ke snížení emisí skleníkových plynů s cílem zabránit zvýšení průměrné globální teploty o 1,5 °C. Dohoda také pomáhá zemím přizpůsobit se dopadům změny klimatu a mobilizovat finanční prostředky k dosažení těchto cílů. Pařížskou dohodu ratifikovalo 195 zemí, s výjimkou Íránu, Libye a Jemenu. Spojené státy se dohody nejprve vzdaly, ale v roce 2021 se k ní znovu připojily. Česká republika se stala smluvní stranou dohody 4. listopadu 2017. (The Paris Agreement)

5.2 Evropské strategické dokumenty udržitelného rozvoje

5.2.1 Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj

Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj (EU SDS) byla přijata v roce 2001 a je založena na principech udržitelného rozvoje a společné odpovědnosti. Jejím cílem je začlenit ekonomické, sociální a environmentální aspekty udržitelného rozvoje do všech politik EU. Strategie se zaměřuje na oblasti, jako je změna klimatu, energetika, účinné využívání zdrojů, biologická rozmanitost, veřejné zdraví, sociální začlenění a globální partnerství. (Strategy for sustainable development, 2009)

Evropská unie se zavázala plnit cíle udržitelného rozvoje a spolupracovat s mezinárodními partnery a rovněž zavedla systém monitorování a podávání zpráv, aby sledovala pokrok při plnění cílů udržitelného rozvoje. Strategie EU pro udržitelný rozvoj je propojena s dalšími politikami a iniciativami EU, jako je strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst a politika EU v oblasti klimatu. Evropská unie také úzce spolupracuje s OSN na podpoře udržitelného rozvoje a řešení globálních výzev. (Strategy for sustainable development, 2009)

5.2.2 Evropa 2020

Evropa 2020 je desetiletá strategie Evropské unie, která byla zahájena v roce 2010 s cílem podpořit hospodářský růst a zvýšit zaměstnanost. Hlavním záměrem této strategie je odstranit nedostatky stávajícího hospodářského modelu a vytvořit podmínky pro inteligentní a udržitelný růst, který podporuje začlenění. K dosažení této vize bylo stanoveno pět hlavních cílů, které se týkají zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, klimatu a energie, vzdělávání, sociálního začleňování a snižování chudoby. (Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, © 2009-2024)

Strategie Evropa 2020 je podporována sedmi klíčovými iniciativami, které se zaměřují na inovace, digitální ekonomiku, zaměstnanost, mládež, průmyslovou politiku, snižování chudoby a efektivní využívání zdrojů. Tato strategie je implementována prostřednictvím hlavních směrů hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti na úrovni EU i ve vnitrostátním měřítku. Každoročně se sleduje pokrok a formulují se doporučení pro jednotlivé země. (Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, © 2009-2024)

5.2.3 Zelená dohoda pro Evropu

Zelená dohoda pro Evropu je souborem politických iniciativ Evropské komise, které mají za cíl zajistit, aby Evropská unie do roku 2050 byla klimaticky neutrální. Dohoda obsahuje legislativní návrhy a opatření v oblasti ekologie, jako je například přezkum obalů a zavedení biologicky rozložitelných a kompostovatelných plastů. Cílem dohody je také snížit dopad mikroplastů na životní prostředí. Původně dohoda čelila kritice některých členských států EU a nevládních organizací kvůli obavám z dopadu na ekonomiku. Avšak Evropská komise přijala opatření k vyváženému rozdělení zátěže přechodu. (Zelená dohoda pro Evropu, 2024)

Pandemie COVID-19 ovlivnila zaměření dohody, ale Evropská unie oznámila finanční balíček nazvaný EU nové generace, který zahrnuje financování evropské zelené dohody a

vylučuje financování fosilních paliv a jaderné energie. Cílem dohody je přeměna EU na moderní, zdrojově efektivní a konkurenceschopnou ekonomiku bez emisí skleníkových plynů do roku 2050. Dohoda se dotýká různých oblastí, včetně klimatu, energetiky, dopravy a daní, a zahrnuje iniciativy v oblasti ochrany biodiverzity, efektivní dopravy a řešení klimatických rizik. (Zelená dohoda pro Evropu, 2024)

5.3 Národní strategické dokumenty udržitelného rozvoje

5.3.1 Strategický rámec Česká republika 2030

Strategický rámec Česká republika 2030 je klíčovým dokumentem určeným k formování udržitelného rozvoje v ČR do roku 2030. Tento dokument vznikl v souladu s mezinárodními snahami o udržitelnost, které odrážejí cíle stanovené na summitu OSN, který proběhl v New Yorku v roce 2015. Rámec navazuje na předchozí dokumenty jako je Strategie udržitelného rozvoje z roku 2004 a Strategický rámec ČR z roku 2010. (Strategie „Česká republika 2030“, 2017)

Dokument obsahuje 17 cílů pro rozvoj udržitelného rozvoje. Mezi tyto cíle patří ukončení chudoby a hladu, zajištění bezpečného životního prostředí a podpora rovnosti a spravedlnosti. Dokument je uspořádán do šesti klíčových oblastí, které odrážejí cíle a principy udržitelného rozvoje. Díky schválení strategického rámce vládou v roce 2017 Česká republika potvrdila závazek k těmto mezinárodně definovaným cílům. Dokument není určen pouze pro veřejnou správu, ale má za cíl zapojit všechny zainteresované strany, včetně krajů, měst, firem, neziskových organizací i jednotlivců a je základem pro hodnocení a plánování rozvoje České republiky na všech úrovních, od národní až po regionální. (Strategie „Česká republika 2030“, 2017)

Česká republika se zaměřuje na dva klíčové přístupy: **kvalitu života a udržitelnost**. Kvalita života se zdůrazňuje jako zásadní faktor pro rozvoj společnosti, a proto je velmi důležité investovat do lidského potenciálu. Zdravotní stav, vzdělání a kvalita životního prostředí jsou klíčovými faktory ovlivňujícími kvalitu života obyvatel. Narozdíl od toho se udržitelnost zaměřuje na to, aby tyto investice do lidského potenciálu a životního prostředí byly dlouhodobě udržitelné a nepoškozovaly budoucí generace.

Strategický rámec Česká republika 2030 obsahuje šest klíčových oblastí:

- Lidé a společnost,
- Hospodářský model,

- Odolné ekosystémy,
- Obce a regiony,
- Globální rozvoj,
- Dobré vládnutí. (Strategie „Česká republika 2030“, 2017)

Shrnutí

Celá tato kapitola se věnovala strategickým dokumentům udržitelného rozvoje, které mají za cíl dosáhnout udržitelného rozvoje na globální, národní a lokální úrovni. Agenda 21, Agenda 30, Johannesburská deklarace o udržitelném rozvoji a Pařížská dohoda o změně klimatu jsou důležité dokumenty, které se zabývají různými aspekty udržitelného rozvoje, jako je vymýcení chudoby, neudržitelné vzorce výroby a spotřeby, základna přírodních zdrojů a sociální a hospodářský rozvoj. Tyto dokumenty zdůrazňují význam řešení problému vymýcení chudoby, neudržitelných vzorců výroby a spotřeby, základny přírodních zdrojů a sociálního a hospodářského rozvoje. Pařížská dohoda o změně klimatu je právně závaznou mezinárodní smlouvou, která spojuje všechny státy ve společném boji proti změně klimatu a přizpůsobování se jejím dopadům. Každá země je povinna stanovit, naplánovat a pravidelně podávat zprávy o svých příspěvcích ke snížení emisí skleníkových plynů s cílem zabránit zvýšení průměrné globální teploty o 1,5 °C. Dohoda také pomáhá zemím přizpůsobit se dopadům změny klimatu a mobilizovat finanční prostředky k dosažení těchto cílů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CHARAKTERISTIKA MĚSTA OTROKOVICE

Následující kapitola se věnuje analýze aktuálního stavu města Otrokovice a zaměřuje se na stručnou charakteristiku města, historii, organizační strukturu a neposledně hospodaření.

6.1 Poloha města

Město Otrokovice se nachází v okrese Zlín ve Zlínském kraji a poloha města je umístěna v nadmořské výšce 190 m n. m. na řece Moravě a Dřevnici. Katastrální výměra města je 19,63 km² a má přibližně 18 000 obyvatel, což znamená hustotu zalidnění 7 984 obyvatel na km². Díky svému počtu obyvatel jsou Otrokovice šestým největším městem Zlínského kraje. (Město a okolí)

Město se nachází na severozápadním okraji Chřibů, známých také jako Buchlovské hory, na pomezí regionů Slovácko, Haná a Valašsko a jedná se o obec s rozšířenou působností. Jeho geografická poloha je vzdálená 11 km od Zlína, 18 km od Kroměříže a 18 km od Uherského Hradiště. (Otrokovice dnes)

Otrokovice vznikly sloučením bývalých samostatných obcí Otrokovice a Kvítkovice. I přesto, že město není bohaté na starobylé památky, nabízí okolí Otrokovic mnoho atraktivních míst, zajímavých staveb a velkou škálu turistických, sportovních a kulturních aktivit pro návštěvníky. (Město a okolí)

Obrázek 2 Poloha města Otrokovice na území České republiky

(Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

6.2 Historie města

Území dnešních Otrokovic má dlouhou historii osídlení, která sahá až do pozdní doby kamenné, jak dokládají archeologické nálezy. První písemná zmínka o městě pochází z listiny olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka, datované nejnovějším historickým výzkumem do roku 1141. Tato listina označuje Otrokovice jako součást majetku olomouckého biskupství. (Historie města)

V první polovině 14. století byly Otrokovice pod církevní správou, později však přešly do světských rukou. Tento přechod byl provázen obdobím sporů mezi feudály, ale také obdobím prosperity, kdy se začaly rozvíjet statky, pozemky či rybníkářství. Během 19. století byly Otrokovice a Kvítkovice součástí východní Hané. V té době se Otrokovice staly důležitým bodem díky železniční trati Severní dráhy císaře Ferdinanda, která spojovala Vídeň, Břeclav, Ostravu a dnešní Polsko. Železniční stanice v Otrokovicích byla zřízena v roce 1882. (Historie města)

V roce 1930 významně ovlivnily město plány Baťova koncernu na výstavbu odbočky. To vedlo k výstavbě sídliště podle urbanistického plánu Františka Lýdie Gahury. Tím začala éra modernizace a rozvoje Otrokovic, spojená se jménem Baťa. V následujících letech bylo postaveno mnoho průmyslových objektů a infrastruktura se stala moderní. (Otrokovice kdysi)

Druhá světová válka rozvoj přerušila, ale po ní se město opět dynamicky rozvíjelo. V 70. a 80. letech 20. století probíhala masivní bytová výstavba, která zásadně změnila urbanistický charakter Otrokovic. Byť to znamenalo demolici některých historických památek, umožnilo to zároveň růst a modernizaci města. Během roku 1989 došlo k restrukturalizaci místního průmyslu, kdy nová doba přinesla další rozvoj města, včetně vzniku moderních staveb, jako je například nový římskokatolický kostel svatého Vojtěcha či rozvoj rekreační oblasti Štěrковиště. (Otrokovice kdysi)

Otrokovice se tak staly dynamickým průmyslovým městem s moderní infrastrukturou a bohatou historií, která je dodnes patrná v jeho architektuře a kulturním dědictví.

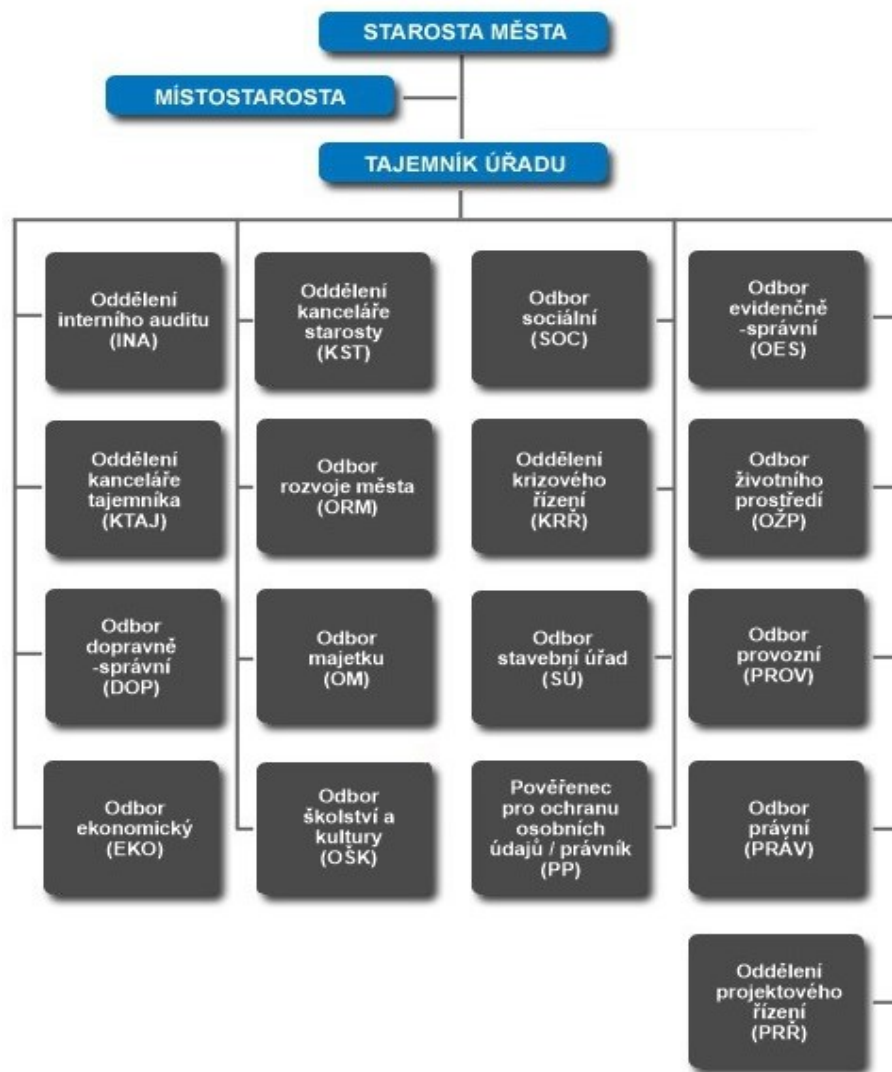
6.3 Organizační struktura města

Organizační struktura města Otrokovice vychází ze správního členění České republiky. Otrokovice jsou nejmenší správní jednotkou Zlínského kraje s nejvyšší hustotou osídlení a druhým nejvyšším podílem městského obyvatelstva. (Charakteristika SO ORP Otrokovice)

Vrcholným orgánem samosprávy města Otrokovice je zastupitelstvo města, které je vedené starostkou. Aktuálně tvoří zastupitelstvo 23 členů volených na čtyři roky. Zastupitelstvo na svých schůzích například schvaluje rozpočet města, strategické dokumenty a další důležité záležitosti. Zastupitelstvo také sestavuje městskou radu jako výkonný orgán s vlastní pravomocí, která je odpovědná zastupitelstvu. Současně se rada Otrokovic skládá z pěti členů volených z řad zastupitelů. Schůze rady jsou organizovány starostkou a konají se dle stanoveného plánu. (Povinně zveřejňované informace, 2024)

Otrokovice také zřizují své výbory a komise, mezi které patří finanční výbor a kontrolní výbor a devět komisí, kam řadíme například Komisi dopravy a bezpečnosti provozu nebo Komisi mládeže a sportu.

Městský úřad je dalším orgánem města a funguje jako hlavní administrativní orgán. Otrokovice v nepolední řadě zřizují také Městskou policii Otrokovice, která je tvořena zaměstnanci města a strážníky městské policie, mnoho zvláštních orgánů města, organizační složky města bez právní subjektivity a právnické osoby založené nebo zřízené městem.

Obrázek 3 Organizační struktura Městského úřadu Otrokovice v roce 2024
(Zdroj: Město Otrokovice, 2024)

6.3.1 Organizační struktura města ve vztahu k zeleni

Rada města Otrokovice se většinou zabývá konkrétními otázkami souvisejícími s údržbou a péčí o zeleň ve městě. To zahrnuje plánování a realizaci zahradních úprav, výsadbu stromů a keřů, péči o veřejné parky a zelené plochy či stanovování strategií pro udržitelné využívání zeleně. Rada dále schvaluje rozpočet projektů týkající se zeleně, zelených projektů a strategie pro udržitelné využívání zeleně. Také může rozhodovat o investicích týkajících se zelené infrastruktury a opatření pro ochranu životního prostředí.

O zeleni ve městě rozhoduje i zastupitelstvo, které se zabývá strategickými otázkami, týkajícími se zeleně ve městě, jako je schvalování dlouhodobých plánů rozvoje zeleně, kdy zastupitelstvo stanovuje dlouhodobé cíle a priority pro rozvoj městské zeleně. Dále též schvaluje politiky a koncepce ochrany životního prostředí, které zahrnují i péči o městskou

zeleně. V tomto případě zastupitelstvo definuje pravidla a opatření pro udržitelné využívání a ochranu zelených ploch. Rozhoduje také o investicích do zelené infrastruktury, kdy schvaluje rozpočet a financování projektů. Stanovuje také pravidla a vyhlášky pro ochranu zeleně, mezi které patří například regulace kácení stromů nebo také podmínky výsadby nové zeleně. V neposlední řadě rozhoduje o strategických dokumentech a koncepcích týkajících se péče o městskou zeleně a životní prostředí, kdy zastupitelstvo přijímá dlouhodobé plány a strategie pro udržitelný rozvoj městské zeleně.

Starosta Otrokovic má převážně reprezentativní a koordinační funkci ve vztahu k zeleni. Podporuje iniciativy týkající se zeleně, podepisuje smlouvy týkající se projektů města, komunikuje s občany či také propaguje udržitelné projekty týkající se zeleně ve městě.

Součástí Městského úřadu Otrokovice je Odbor rozvoje města, jehož součástí je Oddělení rozvoje a územního plánování, které se zabývá koordinací a plánováním využití území, včetně správy a údržby městské zeleně. Oddělení se také podílí na tvorbě územních plánů, regulačních plánů a dalších dokumentů zabývajících se využitím území města. Součástí oddělení je v Otrokovicích úřední osoba, která se zabývá plánováním a ochranou zelených ploch, parků a zelených koridorů v rámci města a stará se o to, aby se zachovala či rovnou rozvíjela zelená infrastruktura pro obyvatele a životní prostředí města. Oddělení reguluje využití půdy a hustotu zástavby, prosazuje začlenění zelených prvků do developerských projektů a spolupracuje s investory na nalezení optimálních řešení. Nadále se věnuje vzdělávání občanů o důležitosti zeleně. Dalším odborem, který úzce souvisí s městskou zelení v Otrokovicích je Odbor životního prostředí, který se dělí na Oddělení odpadového hospodářství a ochrany ovzduší, Oddělení vodního hospodářství a na Oddělení ochrany přírody a krajiny. Tento odbor hraje nezbytnou roli v ochraně a udržitelném rozvoji ve městě.

6.3.2 „POHNI městem“

Město Otrokovice též každoročně realizuje projekt s názvem „**POHNI městem**“, který umožňuje obyvatelům města podílet se na rozhodování o využití veřejných prostředků na zlepšení životního prostředí ve městě prostřednictvím participativního rozpočtu. Cílem projektu je zapojit občany do rozvoje jejich města, motivovat je ke zvyšování kvality života a podílet se na utváření budoucí podoby města. Město ze svého rozpočtu vyčleňuje 2 mil. Kč na realizaci projektů a náklady na jednotlivé projektu musí být v maximální výši 1 mil. Kč, přičemž návrh může podat každý obyvatel města starší 18 let, který v Otrokovicích žije,

pracuje nebo studuje. Účastníky projektu jsou navrhovatelé, pracovní skupina vedená koordinátorem projektu, místní komise, hlasující a rada města Otrokovice, která na základě veřejného hlasování schvaluje realizovatelné návrhy. Projekt tedy umožňuje občanům Otrokovic podávat návrhy na zlepšení a rozvoj veřejné zeleně ve městě, které jsou následně posouzeny a mohou být realizovány z rozpočtu města. (Projekt „POHNI městem“ participace veřejnosti na rozhodování města Otrokovice, 2023)

6.4 Hospodaření města ve vztahu k veřejné zeleni

Město Otrokovice plánuje své finanční operace na základě ročního rozpočtu, který se skládá z příjmů, výdajů a dalších finančních činností. Městský úřad sestavuje roční rozpočet v souladu se svým rozpočtovým plánem a na základě platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. Místní ekonomika města Otrokovice je ovlivněna podnikatelskou činností subjektů, které na jeho území působí. Ekonomika je také nepřímo ovlivněna sousedními městy jako je Zlín či Napajedla, které spolu s Otrokovicemi tvoří aglomeraci Zlínského kraje, která má vliv na hospodářský rozvoj regionu, který je důležitý pro hospodaření města Otrokovice. Data pro analýzu hospodaření města jsou získávána z účetních a rozpočtových výkazů města Otrokovice v letech 2019-2023.

Tabulka 1 Příjmy a výdaje města Otrokovice (v tis. Kč)

(Zdroj: Rozpočet města Otrokovice, vlastní zpracování, 2024)

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Příjmy	584 357	518 153	489 469	538 481	610 849
Výdaje	587 795	472 936	516 742	547 881	584 764
Saldo	-3 438	45 216	-27 273	-9 400	26 085

Během sledovaného období pěti let město sestavilo v letech 2019, 2021 a 2022 schodkový neboli deficitní rozpočet, jehož důsledkem může být zadlužení města. V roce 2019 skončilo hospodaření města schodkem z důvodu nepřijetí některých avizovaných investičních dotací. V letech 2020 a 2021 byl rozpočet města poznamenán pandemií COVID-19 a v roce 2022 rozpočet ovlivnila energetická krize a válka na Ukrajině. Schodek v roce 2021 byl z důvodu nepředvídatelných výdajů, kdy se město potýkalo s nečekanými opravami kritické infrastruktury nebo také i z důvodu zvýšení provozních nákladů města včetně mezd, údržby

veřejných prostranství a investic do rozvoje města. Důvodem byla primárně inflace a potřeba udržování městské infrastruktury. I přesto byl schodek ve skutečnosti nižší, než bylo předem plánováno. V roce 2022 byl deficitní rozpočet hlavně z důvodu vysokých neočekávaných výdajů na infrastrukturu města včetně větší údržby a oprav veřejných budov, silnic či mostů a také z důvodu zvýšených nákladů na energie a veřejné služby, včetně elektřiny, vody a plynu, v důsledku rostoucích cen a změny dodavatele energií pro město.

V tabulce číslo dva se nachází informace o celkových výdajích města v poměru s výdaji na ochranu životního prostředí, kam město zahrnuje i výdaje na veřejnou zeleň. Alokace výdajů na městskou zeleň vykazuje lehce rostoucí trend během sledovaných let. Od roku 2019 největší podíl finančních prostředků směřoval do odvětví městské zeleně v roce 2023, a to 7,25 % z celkového rozpočtu města. Mezi lety 2019 a 2023 můžeme vidět nárůst podílu přibližně o 1,93 %. Z tabulky lze vyvodit, že pro město Otrokovice není prioritní investovat do veřejné zeleně a většina finančních prostředků je investována do jiného odvětví, což může značně komplikovat zdokonalování situace ve městě.

Tabulka 2 Podíl výdajů na městskou zeleň ve městě Otrokovice (v tis. Kč)

(Zdroj: Rozpočet města Otrokovice, vlastní zpracování, 2024)

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Výdaje	587 795	472 936	516 742	547 881	584 764
Výdaje na ochranu životního prostředí	31 276	31 286	33 602	37 762	42 405
Podíl výdajů na zeleň v %	5,32	6,62	6,5	6,89	7,25

7 FYZICKÁ A FUNKČNÍ PROSTOROVÁ STRUKTURA MĚSTA OTROKOVICE

Kapitola popisuje o fyzickou a funkční prostorovou strukturu města Otrokovice. Obsahuje popis charakteristiky funkčního uspořádání města, které se rozděluje na tři hlavní části: plochy bydlení, výroby a skladování a zemědělské plochy. Každá část města má své specifické rysy a využití. Dále kapitola obsahuje charakteristiku fyzické (morfologické) struktury města, která kombinuje průmyslové, obytné a rekreační oblasti.

7.1 Charakteristika funkční struktury města

Funkční struktura města Otrokovice se dle územního plánu dělí na tři hlavní části, a to na plochy bydlení, plochy výroby a skladování a plochy zemědělské. Katastrální území Kvítkovice na území města Otrokovice se skládá převážně ze zemědělských ploch, které se nachází na okraji města a také z individuálního bydlení. V této části můžeme ovšem v nepatrném množství nalézt také smíšené plochy obytné.

Městská část Baťov je velmi různorodá, jelikož se skládá z mnoha ploch s různým způsobem využití. Mezi tyto plochy patří primárně plochy výroby a skladování, hromadné bydlení, plochy veřejné vybavenosti, hromadné bydlení, ale také se na území nachází plochy pro tělovýchovu a sport nebo vodní plochy a toky.

Centrum města, které se dělí na Horní střed, Dolní střed a Nádraží obsahuje z velké část bydlení hromadné a individuální, plochy veřejné vybavenosti, plochy smíšené obytné, plochy pro drážní dopravu a v neposlední řadě také plochy smíšené výrobní. Na jihozápadní části okraje města se dle územního plánu nachází velké množství ploch výrobních a skladování nebo také plochy pro energetiku či pro vodní hospodářství. Naopak v severovýchodní části okraje Otrokovic nalezneme hlavně plochy zemědělské, plochy přírodní a menší plochu pro energetiku.

městě se proto nachází mnoho průmyslových zón, včetně průmyslové zóny, která se nachází v blízkosti vlakového nádraží a sítě silnic, což z ní činí atraktivním místem pro podnikání. Tato zóna se nachází blízko centra města a vyznačuje se kombinací moderních a historických průmyslových budov, včetně továren, skladů či kancelářských prostor. Téměř totožná průmyslová zóna se též nachází v části města Baťov.

Obytné oblasti města se vyznačují kombinací moderní a historické zástavby, a to převážně Baťovými rodinnými domy, které nechal od roku 1931 postavit Tomáš Baťa pro své zaměstnance nebo panelovými domy. Baťovy domy se nachází hlavně v části Baťov, kde se též vyskytuje i značné množství panelových domů, které byly vystavěny kolem roku 1980. Na Baťově se též nachází rekreační oblast Štěrkoviště, která zahrnuje umělou vodní nádrž, dětské hřiště a sportoviště. Obytné oblasti jsou rozmístěny po celé ploše města, přičemž mnoho domů se nachází v blízkosti centra města, kde dominují panelové domy, vystavěné též převážně v 70. a 80. letech 20. století. V posledních letech však na území Otrokovic vznikají i nové bytové domy. Jedná se o menší rezidenční projekty, které využívají moderní architektonické prvky a přispívají k oživení a zkvalitňování bytové výstavby ve městě. Některé z nich jsou situovány v atraktivních lokalitách, jako je například centrum města nebo blízkost řeky Moravy.

Souhrnně má město Otrokovice jedinečnou fyzickou strukturu, která odráží jeho historii. Klíčovou součástí města jsou jeho průmyslové oblasti, které doplňuje řada obytných oblastí.

Obrázek 5 Ortofoto mapa se značenými hranicemi katastrálního území města Otrokovic k 2024
(Zdroj: Mapy.cz, © 2024)

8 STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE MĚSTA OTROKOVICE

Analýza udržitelného rozvoje města Otrokovice je zpracována podle dostupných strategických rozvojových dokumentů města. Současný strategický plán města nese název „*Strategický rozvojový plán města Otrokovice 2021–2023*“ a zpracovala ho společnost AQE advisors, a.s. v září roku 2023. Celý dokument se skládá ze čtyř částí, a to z kontextu, vizí 2034, implementací a cílů.

8.1 Strategický plán města Otrokovice

Analýza bude provedena na základě studia strategického plánu města, který představuje klíčový dokument pro řízení a rozvoj města a je rozdělen na analytickou a strategickou část. Využity budou i další dílčí dokumenty a aktivity města přispívající k rozvoji udržitelného rozvoje města ve vztahu k veřejné zeleni.

8.1.1 Analytická část udržitelného rozvoje zeleně

Město Otrokovice má nový strategický rozvojový plán města Otrokovice, který je vydán na rozmezí let 2024-2034 a řídí se sloganem „*Chytré město v pohybu*“. Projekt cílí na udržitelnost, stabilitu a prosperitu města a mezi klíčové projekty patří i realizace zelených pásů na území města. Strategický plán se zabývá hlavně udržitelnou dopravou, funkčním veřejným prostorem, zdravým životním prostředím, kvalitním vzděláním, dostupným bydlením, dobrými podmínkami pro život a v neposlední řadě chytrým řízením města. Rozvoj městské zeleně spadá do části zdravého životního prostředí. Město Otrokovice se vyznačuje vysokou úrovní odolnosti a adaptability vůči suchu a extrémním klimatickým jevům a také prvky modré a zelené infrastruktury ve veřejných budovách. Město také konstatuje, že se stávající podíl zelených ploch ve městě nesnižuje a v případě zástavby zelených ploch je realizována náhradní výsadba. Do budoucna chce město chránit prvky krajiny a realizovat zelené pásy. V minulých letech město spolupracovalo s řadou podnikatelů například při hledání vhodných lokalit v majetku podniků či města, kde by bylo vhodné vysadit zeleň, která by tvořila přirozenou hranici mezi průmyslovými a obytnými zónami.

8.1.2 Strategická část udržitelného rozvoje zeleně

Klíčovým projektem ke vztahu k zeleni je realizace zelených pásů na území města. Dalšími projekty, které by se mohly dotknout rozvoje městské zeleně je revitalizace parku před městskou poliklinikou či revitalizace parku před a za společenským domem. Realizace zelených pásů na území města však zatím není nějak konkrétně naplánována.

8.1.3 Realizace opatření

Dle zásobníku projektů, který patří k dokumentu Strategického rozvojového plánu města Otrokovice na roky 2024-2034, město Otrokovice plánuje realizovat dva projekty, které souvisí se zelení na území města a jimi jsou Revitalizace parku před a za společenským domem a Revitalizace parku před městskou poliklinikou. V minulém období 2014-2023 město Otrokovice plánovalo též pár projektů na rozvoj městské zeleně, ale některé z nich prozatím nebylo možné realizovat. Následující analýza vychází z dokumentu zásobníku projektových záměrů města Otrokovice.

Projekty rozvoje veřejné zeleně v letech 2014–2023

Prvním projektem, který byl nalezen v zásobníku projektových záměrů na období let 2014–2023 je projekt s názvem Realizace zelených pásů na území města Otrokovice. Cílem projektu je revitalizace, extenze a zkvalitnění izolačních zelených pásů kolem průmyslových areálů na území města Otrokovice. Projekt má posílit zdravé životní prostředí, zvýšit kvalitu života obyvatel města a podpořit udržitelný rozvoj. Celkové náklady na projekt byly stanoveny ve výši 4 750 tis. Kč. I přesto, že se tento projekt vyskytoval v zásobníku projektů na roky 2014–2023, tak město Otrokovice má v plánu i nadále pokračovat s extenzí zelených pásů.

V úmyslu města byl i projekt na vybudování lesoparku, jelikož obyvatelé lokality u hřbitova na katastrálním území Kvítkovic v petici kritizovali rozšíření napajedelské průmyslové zóny až na hranici katastru Otrokovic. Lesopark měl zlepšit kvalitu ovzduší, možnost trávit volnočasové aktivity v oáze zeleně s chodníky, cyklostezkami či lavičkami. Realizace projektu se však musela odložit do doby, než odroste na území mladá výsadba.

Projekty rozvoje veřejné zeleně během v letech 2024–2034

Projekt Realizace prvků ÚSES (územní systém ekologické stability) dle územního plánu představuje krok směrem k udržitelnému rozvoji města Otrokovice. Územní systém

ekologické stability představuje základní nástroj pro ochranu a udržení přírodního prostředí a ekosystémů v rámci městského území. Tento projekt se zaměřuje na efektivní implementaci a rozvoj konkrétních prvků ÚSES, které jsou pečlivě stanoveny v územním plánu města. Projekt označen jako plánovaný, avšak zásobník projektů neposkytuje bližší informace.

Dalším plánovaným projektem je Revitalizace parku před městskou poliklinikou, který představuje ambiciózní snahu města Otrokovice o vytvoření moderního, esteticky přitažlivého a funkčního prostoru před městskou poliklinikou. Hlavním cílem tohoto projektu je vytvořit prostředí podporující zdraví a pohodu obyvatel města a zároveň zlepšit obraz města a jeho veřejných prostranstvích.

Posledním projektem nacházejícím se v aktuálním zásobníku projektů je projekt s názvem Revitalizace parku před a za společenským domem, který řeší zlepšení a oživení veřejného prostoru, který má strategický význam pro celou městskou část. Tato revitalizace si klade za cíl zvýšit atraktivitu území, zejména v souvislosti k novým stavebním projektům v okolí, a poskytnout obyvatelům a návštěvníkům moderní a pohodlné místo pro odpočinek, setkávání a kulturní aktivity.

8.1.4 Rozvojové aspekty a problémové okruhy udržitelného rozvoje města Otrokovice

Na základě nestrukturovaného rozhovoru s referentkou pro zeleň paní Ing. Marií Zahradníčkovou, který proběhl dne 29.11. 2023 na Městském úřadě Otrokovice a získaných informací z webových stránek a dokumentů města Otrokovice byly určeny aspekty udržitelného rozvoje města Otrokovice, které lze rozdělit do dvou kategorií na pozitivní a negativní.

Město Otrokovice přináší řadu faktorů, které ovlivňují jeho schopnost rozvíjet udržitelný rozvoj ve vztahu k zeleni. Mezi pozitivní aspekty patří aktivní zapojení místních orgánů a jejich podpora o ochranu životního prostředí a rozvoje zeleně a zelených ploch ve městě. Ukázkou této iniciativy je například soutěž pořádaná městem o nejkrásnější květinovou výzdobu, která se dělí do tří kategorií: A – květinová výzdoba oken a balkonů bytových domů, B – květinová výzdoba a údržba zeleně u rodinných domů, C – výsadba a údržba zeleně u podnikatelských objektů a institucí. Město také každoročně pořádá akci „Sázíme budoucnost“, kdy mohou občané společně zasadit několik druhů dřevin v oblastech mimo les, kde zeleň schází. Město má též příznivé půdní podmínky pro rozvoj zeleně a zelených

ploch. V oblasti města se dle Atlasu krajiny České republiky nachází černice a fluvizemě, což jsou jedny z úrodnějších půdních typů v této oblasti, které jsou příznivé pro zemědělskou činnost. Na území Otrokovic existuje síť cyklostezek a pěších zón, které podporují udržitelnou dopravu a snižují emise. Investice městské radnice do výsadby zeleně a spolupráce s Technickými službami Otrokovic na údržbě městské zeleně posilují estetický i funkční rozvoj zelených prostor ve městě.

Naopak mezi negativní aspekty lze zařadit nedostatek financí a investic do zeleně, která zpomaluje rozvoj nových zelených projektů a modernizaci stávajících zelených ploch a infrastruktury, což může vést k postupné degradaci zeleně ve městě. Tento problém utvrzuje kapitola číslo 6.4, která se zabývá hospodařením města ve vztahu k zeleni, kdy je podíl výdajů na městskou zeď menší než 10 % v porovnání s ostatními výdaji. Dalším problémem je nedostatečná údržba zelených ploch, kdy se technické služby nestíhají starat o zeď, což může vést k neestetickému vzhledu a odrazení obyvatel města od využívání těchto prostor. Dále je zde problém s nízkou informovaností veřejnosti o významu ochrany životního prostředí a nedostatečnou participací obyvatel na zelených projektech, která může snižovat účinnost implementace zelených politik. Neaktuální Pasport zeleně a vandalství osob vůči zeleni také představují závažné překážky pro udržitelný rozvoj zelených ploch ve městě. Znečištění prostředí dále ovlivňuje růst rostlin a zdraví stromů, což má negativní dopad na kvalitu životního prostředí pro obyvatele města.

Tyto aspekty vyžadují důkladné posouzení a přijetí vhodných opatření k podpoře udržitelného rozvoje města Otrokovic.

9 SWOT ANALÝZA UDRŽITELNÉHO ROZVOJE VE VZTAHU K ZELENÍ

Následující kapitola obsahuje SWOT analýzu, která zahrnuje informace o situaci v oblasti zeleně ve městě Otrokovice, a to formou určení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Analýza je vytvořena veřejně dostupných informací města Otrokovice, jako jsou strategické dokumenty města nebo z webových stránek a z rozhovoru s referentkou. SWOT analýza představuje souhrnný přehled poznatků z analytické části bakalářské práce.

Tabulka 3 SWOT Analýza

(Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Iniciativa místních orgánů• Příznivé podmínky pro zeleň• Zelená infrastruktura• Aktivní zapojení obyvatelů• Rozvoj zeleně• Spolupráce s Technickými službami Otrokovice	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatek investic• Nedostatečná údržba zelených ploch• Nízká úroveň informovanosti veřejnosti• Nízká participace obyvatel• Neaktuální Pasport zeleně• Vandalství občanů k zeleni• Obsazování zemědělských ploch komerčními stavbami• Znečištění půdy, vody a ovzduší
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Zvyšování zájmu veřejnosti o kvalitě životního prostředí• Finanční podpora EU	<ul style="list-style-type: none">• Nárůst populace• Snižování počtu ploch vhodných pro zeleň• Globální klimatické změny

Tabulka představuje hlavní otázky z hlediska silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb ve vztahu k udržitelnému rozvoji města Otrokovice. Mezi silné stránky města se řadí iniciativa místních orgánů, které projevují aktivní zájem o ochranu životního prostředí a rozvoj zeleně. Město má též příznivé podmínky pro rozvoj zelených ploch a bohatou síť cyklostezek a pěších zón, které podporují udržitelnou dopravu a snižují nepříznivý dopad na životní prostředí.

Otrokovice však čelí i řadě slabých stránek, které ohrožují udržitelný rozvoj zeleně. Nedostatek financí pro zelené projekty a nedostatečná údržba stávající zeleně vedou k jejich degradaci. Nízká informovanost veřejnosti a nedostatečná participace obyvatel také komplikují situaci.

Přesto má město příležitosti pro zlepšení situace. Zvýšení investic a účast v projektech financovaných EU může posílit realizaci nových projektů. Aktivní osvěta veřejnosti o významu ochrany životního prostředí může zvýšit podporu obyvatel a participace na zelených projektech mohou přispět k efektivnějšímu rozvoji zelených ploch a infrastruktury.

V neposlední řadě město Otrokovice čelí významným hrozbám v podobě globálních klimatických změn, které mohou poškodit zelené plochy a zvýšit riziko přírodních katastrof, jako jsou záplavy a lesní požáry. Nárůst populace a další urbanizace mohou vést ke ztrátě zelených prostor pro obyvatele, snížení dostupnosti zelených ploch pro rekreaci a omezení možností pro vytváření nových parků a zelených koridorů, což může negativně ovlivnit biodiverzitu a kvalitu životního prostředí ve městě.

10 NÁVRH PROJEKTU NA ROZVOJ ZELENĚ V OTROKOVICÍCH

Úvodní část poslední kapitoly této práce představuje návrh projektu, jehož cílem je rozšíření městské zeleně ve městě Otrokovice. Návrh projektu vychází z informací zjištěných v analýze udržitelného rozvoje města ve vztahu k zeleni a z rozhovoru s úředníkem městského úřadu Otrokovic. Hlavním cílem je vytvoření návrhu Komunitní zahrady v Otrokovicích, která bude sloužit jako klidné a bezpečné místo pro obyvatele města. Cílem této komunitní zahrady je nejen podpora pěstování organické zeleniny, ovoce a bylinek, ale také vytvoření prostoru podporujícího sociální interakci, seberozvoj a učení. Tento projekt má za cíl nejen obohatit městské prostředí, ale také posílit sociální soudržnost a podporu udržitelných způsobů života ve městě.

10.1 Východiska návrhu projektu

Na základě veškerých informací, které vyplývají ze SWOT analýzy lze městu Otrokovice doporučit následující návrh ke zlepšení veřejné zeleně. Je zřejmé, že na území města, zejména v jeho centru, existuje vysoká koncentrace společného bydlení, což mnohým obyvatelům znemožňuje mít svou vlastní zahradu. Navzdory existenci zahrádkářských kolonií mnoho obyvatel nemá finanční prostředky či přístup k těmto zahradám, protože kapacita těchto kolonií je omezená. Proto je doporučeno vybudování komunitní zahrady, která bude sloužit jako místo pro setkávání obyvatel, umožní pěstování vlastního ovoce a zeleniny a posílí sousedské vztahy.

Tento návrh je též v souladu s jedním z cílů udržitelného rozvoje (SDGs), konkrétně cílem číslo 11, kterým je vytvoření inkluzivních, bezpečných, odolných a udržitelných měst a obcí. Podcíl 11.7 stanovuje, že do roku 2030 by měl být zajištěn všeobecný přístup k bezpečné, inkluzivní a přístupné městské zeleni a veřejnému prostoru, zejména pro ženy, děti, starší osoby a osoby se zdravotním postižením. Projekt Komunitní zahrady v Otrokovicích plně podporuje tento cíl, neboť vytváří prostor, který je přístupný a otevřený pro všechny obyvatele města, a tak napomáhá ke vzniku inkluzivního a udržitelného městského prostředí.

10.2 Návrh projektu

Tato podkapitola se zaměřuje na podrobný návrh projektu Komunitní zahrady v Otrokovicích. V následujících kapitolách budou popsány klíčové aspekty projektu, včetně jeho polohy realizace, cílových skupin, časové analýzy, finanční analýzy a v neposlední řadě rizikové analýzy.

10.2.1 Popis projektu

Dle zjištěných informací z analytické části bakalářské práce a rozhovoru s referentkou městského úřadu v Otrokovicích lze konstatovat, že se na území města nachází mnoho sídlišť s bytovými domy a poměrně málo městské zeleně. Město Otrokovice také do budoucna neplánuje projekty, které by vedly k rozvoji městské zeleně, kromě možných budoucích projektů v rámci projektu pořádaným městem Otrokovice s názvem „POHNI městem“. Z analýzy fyzické a funkční prostorové charakteristiky města a z rozhovoru byla určena možná poloha parcely města Otrokovice, kde by bylo nejvhodnější projekt realizovat.

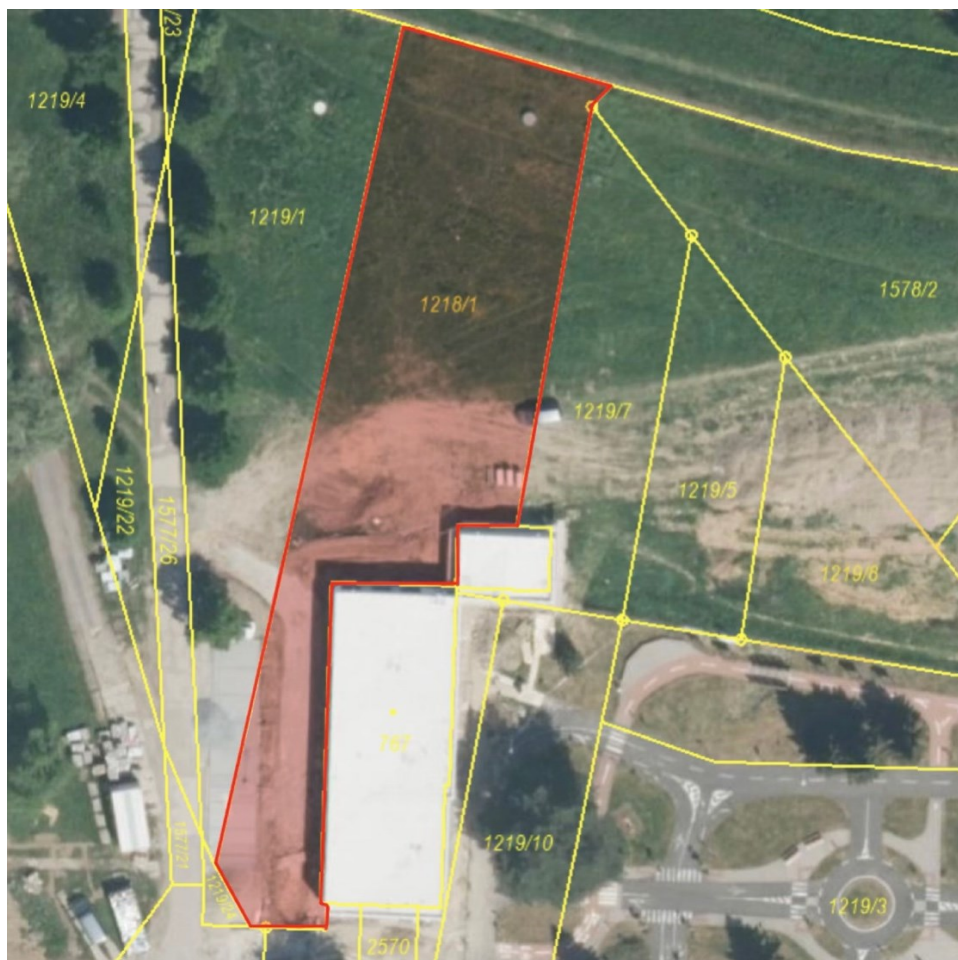
Komunitní zahrada je navržena tak, aby splňovala všechny požadavky na udržitelný veřejný prostor. Zahrada bude oplocena z důvodu zajištění bezpečnosti a ochrany proti vandalismu, což umožní vytvořit klidné a bezpečné prostředí pro všechny členy komunity. Zahrada bude obsahovat vyvýšené záhony, které usnadňují zahradničení starším lidem a osobám s omezenou pohyblivostí a budou naplněny substrátem. Na zahradě se též bude nacházet zahradní domek pro uchovávání zahradního nářadí a vybavení. Důležitým prvkem zahrady je sud na dešťovou vodu pro zajištění ekologického a ekonomického zdroje zavlažování. Zahrada bude též vybavena lavičkami, které budou umístěny po celé zahradě, aby poskytovaly místa k relaxaci a setkávání obyvatel. Nesmí zde chybět ovocné stromy, které nejenže zvýší biodiverzitu prostoru, ale také poskytnou čerstvé ovoce. Město Otrokovice též zajistí nákup základního nářadí, jako jsou lopaty, motyky a konve. Nářadí bude k dispozici všem uživatelům komunitní zahrady.

Pro správné fungování komunitní zahrady je zásadní, aby byla zajištěna pravidelná péče a dohled nad jejím fungováním. Ideálním řešením je, aby město zajistilo správce, který bude mít na starosti průběžnou kontrolu zahrady a zajistí její bezproblémový provoz. Správce by měl mít zodpovědnost za zamykání zahrady po skončení její provozní doby, aby se minimalizovalo riziko vandalství a poškození majetku. Kromě toho je vhodné, aby okolí komunitní zahrady bylo vybaveno kamerovým systémem.

Lokace projektu

Komunitní zahradu by bylo nejideálnější vybudovat na pozemku s parcelním číslem 1218/1 viz. obrázek číslo 5, jejímž vlastníkem je město Otrokovice. Pozemek spadá pod katastrální území Kvítkovice u Otrokovic a jeho celková výměra je 1346 m². Pozemek se nachází na sídlišti Trávníky, které se dá považovat za jedno z největších sídlišť s hromadným bydlením v Otrokovicích, kde žije téměř 3 500 obyvatel. V blízkém okolí pozemku se nachází dětské

dopravní hřiště, pumptrack, skatepark, cyklostezka, tenisové kurty či základní škola, což značí, že by se komunitní zahrada nacházela na lukrativním a frekventovaném místě, kde se schází mnoho obyvatelů města Otrokovice různých věkových kategorií. Dle průzkumu již existujících komunitních zahrad by bylo nejideálnější vybudovat komunitní zahradu o výměře 272 m², aby se na oplocené území vešel zahradní domek, vyvýšené záhony na pěstování ovoce a zeleniny, lavičky či stromy.

Obrázek 6 Vyznačená poloha vhodného pozemku na katastrální + ortofoto mapě
(Zdroj: Marushka, vlastní zpracování, 2024)

Cílové skupiny

Mezi cílové skupiny projektu na vybudování komunitní zahrady lze zařadit obyvatele města žijících v bytových domech, pro které může být komunitní zahrada jedinou možností, jak pěstovat vlastní potraviny, z důvodu nemožnosti vlastnit soukromou zahradu. Nadále i seniorům může komunitní zahrada poskytnout smysluplnou aktivitu pro trávení volného času, možnost socializace a kontaktu s ostatními občany města i zlepšení fyzické i psychické kondice. Další cílovou skupinou projektu jsou rodiče s dětmi, kdy se děti mohou v komunitní

zahradě učit pěstovat potraviny, respektovat životní prostředí a zodpovědnosti. Zahrada může sloužit i jako venkovní učebna a prostor pro hry a setkávání. Neposlední cílovou skupinou jsou lidé se zájmem o zahradničení a zdravé stravování, kdy pro ně komunitní zahrada může být ideálním místem pro setkávání s lidmi se stejnými zájmy, sdílení znalostí a zkušeností a pěstování si vlastních potravin. Kromě výše uvedených skupin může komunitní zahrada sloužit i pro další osoby, které mají zájem o zkrášlení svého okolí, podporu sousedských vztahů a ochranu životního prostředí.

Cíl projektu

Cílem projektu vybudování komunitní zahrady ve městě Otrokovice je vytvořit prostor, kde se lidé mohou společně podílet na pěstování plodin, budování sousedských vztahů a posilování komunity. Tato zahrada má sloužit jako místo setkávání, vzdělávání a relaxace pro obyvatele města. Projekt má za cíl podporovat udržitelnost, zlepšovat životní prostředí a poskytnout prostor pro společné aktivity, které přinášejí prospěch nejen jednotlivcům, ale i celé komunitě.

Návštěvní řád

Dalším důležitým prvkem je provozní řád, který by upravoval pravidla užívání zahrady a zajišťoval bezpečnost všech uživatelů. Tento provozní řád by měl obsahovat následující informace:

Pravidla užívání zahrady:

- Uklízejte po sobě a dbejte na čistotu a pořádek zahrady.
- Pečujte o své záhonky a zacházejte s nimi šetrně.
- Vracejte společné nářadí čisté a nepoškozené na své místo.
- Dbejte na vlastní bezpečnost a bezpečnost dětí.
- Za děti zodpovídají zákonní zástupci.
- Zahrada je otevřená od – do.

Přísný zákaz:

- Tvorby skládky, odkládání nebezpečného odpadu v prostoru celé zahrady.
- Volného pobíhání psů.
- Odnášení či poškozování vybavení zahrady.

- Konzumace alkoholu a kouření cigaret nebo jiných návykových látek v prostoru zahrady.

10.2.2 Časová analýza projektu

Následující tabulka vyobrazuje časovou analýzu projektu. Dle tabulky je realizace komunitní zahrady odhadovaná na celkem 23 týdnů, ale reálná doba se může lišit, jelikož některé aktivity mohou probíhat současně. Doba se též může změnit kvůli neočekávaným problémům realizace projektu jako jsou technické potíže, delší dodací doba nebo nepříznivé počasí. Zahájení komunitní zahrady do provozu je nejvhodnější v jarních měsících jako je březen nebo duben, jelikož tyto měsíce poskytují dostatek času pro zakořenění a adaptaci nově vysazených rostlin a stromů.

Tabulka 4 Časová analýza projektu

(Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

Aktivita	Doba trvání
Výběr odborného dohledu na projekt	3 týdny
Vypracování projektové dokumentace	4 týdny
Analýza a schválení projektu	3 týdny
Zajištění financování	2 týdny
Vytvoření provozního řádu	1 týden
Výběr dodavatelů, objednání a dodání vybavení	4 týdny
Ohraničení parcely plotem	1 týden
Doprava a instalace vybavení	2 týdny
Výsadba rostlin a stromů	2 týdny
Instalace kamerového systému	1 týden
Testování a pověření bezpečnosti	1 týden
Uvedení komunitní zahrady do provozu	1 den

10.2.3 Finanční analýza projektu

Finanční analýza projektu je zpracována pomocí analýzy cenových nabídek z internetových stránek hobby marketů a obchodů, které nabízejí prvky a vybavení, jež jsou v plánu projektu využít na zhotovení zahrady. Cena některých prvků byla též konzultována s Technickými

službami Otrokovice, jelikož mají v kompetenci vysazování a péči o zelené prvky ve městě. Z rozhovoru s referentkou pro zeleň bylo vyvozeno, že bude projekt financován primárně z vlastního rozpočtu města, jelikož v současné době neexistuje žádný dotační program, který by projekt podporoval.

Tabulka 5 Průběžné náklady na projekt

(Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

Průběžné náklady			
Položka	Množství	Cena za jednotku (Kč)	Celková cena (Kč)
Oplocení, montáž, branka	1 ks	60 000	60 000
Menší tabule s provozním řádem	1 ks	6 000	6 000
Zahradní domek	1 ks	20 890	20 890
Vyvýšený záhon	8 ks	7 000	56 000
Sud na dešťovou vodu	1 ks	1 600	1 600
Parková lavička	5 ks	6 500	32 500
Sada zahradního náradí	8 ks	200	1 600
Lopata	2 ks	300	600
Zahradní konev	4 ks	150	600
Substrát	6 400 l	13 000	13 000
Ovocné stromy	5 ks	230	1 150
Celkem	193 940 Kč		

10.2.4 Analýza rizik projektu

U navrhovaného projektu je nutné počítat i s určitými riziky, které mohou ovlivnit celý projekt. Správná identifikace těchto rizik je klíčová pro úspěšnou realizaci projektu vybudování komunitní zahrady v Otrokovicích. Je důležité, aby projektový tým pravidelně monitoroval rizika a přijímal opatření pro jejich minimalizaci nebo eliminaci.

Tabulka 6 Rizika projektu
(Zdroj: vlastní zpracování, 2024)

Riziko	Pravděpodobnost	Míra závažnosti
Nedostatek finančních prostředků	3	5
Nekvalitní dodavatelé	2	4
Zvýšení cen vstupů	2	3
Nedostatečné zainteresování obyvatel	2	3
Vandalismus a poškození majetku	3	4
Nevhodné umístění zahrady	2	3

Za nejzávažnější riziko lze považovat nedostatek finančních prostředků, což může zpomalit nebo dokonce i zastavit průběh projektu. Nedostatečné finance mohou ovlivnit i následný provoz zahrady, kdy by nebylo možné zahradu průběžně udržovat a revitalizovat. Město by proto mělo vyčlenit dostatečné množství finančních prostředků pro realizaci projektu a zajistit financování provozu zahrady. Závažným rizikem je též výběr nekvalitního dodavatele, což by vedlo ke komplikacím ať už kvůli nedodrženému času dodání nebo problémům během provozu zahrady. Proto je důležité provést důkladné vyhledávání a hodnocení dodavatelů. Zvýšení cen vstupů může též negativně ovlivnit projekt, proto je nezbytné uzavřít smlouvy s dodavateli, které stanoví pevné ceny a podmínky na určité období. Mezi rizika ze strany obyvatel města lze zařadit riziko nedostatečného zainteresování, což může vést k nízké využitelnosti zahrady a neefektivnímu využití zdrojů. Předjetí této situaci by bylo možné díky průzkumu zájmy ze strany obyvatel například díky dotazníku nebo krátkému hlasování na webu města. Dále existuje riziko vandalismu a poškození majetku, kdy bez dostatečného dohledu a zabezpečení může toto riziko zvýšit náklady na opravy a údržbu. Proto je vhodné nainstalovat do okolí zahrady kamery, které mohou možnost tohoto rizika značně snížit. Posledním zmíněným rizikem je nevhodné umístění zahrady, a to může vést ke snížení její využitelnosti.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat současný stav udržitelného rozvoje ve vztahu k zeleni v Otrokovicích a na základě této analýzy navrhnout projekt, který přispěje k jejímu zlepšení. Detailní zhodnocení existujících podmínek udržitelného rozvoje a veřejné zeleně a také rozhovor s referentkou pro zeleň městského úřadu Otrokovice umožnili identifikovat klíčové problémy a oblasti s potenciálem pro rozvoj veřejné zeleně. Na základě těchto zjištění byl navržen projekt Komunitní zahrada v Otrokovicích, který má nejen ekologický, ale i sociální dopad. Projekt si klade za cíl podpořit udržitelnost, zlepšit životní prostředí a také vytvořit prostor, kde mohou obyvatelé společně pěstovat potraviny, budovat sousedské vztahy či posilovat komunitu.

Analýza odhalila několik klíčových oblastí pro zlepšení. Především bylo zjištěno, že ve městě chybí dostatečné množství komunitních prostor, které by podporovaly interakci mezi obyvateli a zapojení do městského života. Návrh Komunitní zahrady se jeví jako řešení, které by nejen zvýšilo množství zeleně ve městě, ale také by poskytlo obyvatelům prostor pro setkávání, vzdělávání a sdílení zkušeností. Tento projekt může přinést řadu výhod, včetně zlepšení mikroklimatu, zvýšení biodiverzity, zlepšení psychického a fyzického zdraví obyvatel a posílení komunity. Projekt může také sloužit jako inspirace pro další obce, které hledají způsoby, jak zlepšit svou městskou zeleň a sociální infrastrukturu.

V této bakalářské práci jsem si vědoma několika limitů, které ovlivnily její výsledky a závěry. Prvním a zásadním omezením je geografické zaměření pouze na město Otrokovice. Toto úzké zaměření může omezit obecnou aplikovatelnost závěrů na jiná města nebo regiony, které mají odlišné sociální, ekonomické a environmentální podmínky. Dalším významným omezením je omezený rozsah dostupných dat. Některé důležité údaje nebyly dostupné nebo byly obtížně sehnatelné, což mohlo ovlivnit přesnost a hloubku analýzy. Pro získání širší perspektivy a bohatších dat by bylo vhodné provést více rozhovorů s různými představiteli města. Vhodné by bylo též provést rozsáhlé dotazníkové šetření mezi obyvateli, které by mohlo poskytnout detailnější vhled do jejich potřeb, názorů a preferencí.

Z hlediska vědeckého výzkumu a rozšíření projektu je možné navázat na tuto práci sledováním dlouhodobého dopadu Komunitní zahrady na kvalitu života obyvatel a na městské prostředí. Budoucí výzkum by mohl zahrnovat srovnání s podobnými projekty v jiných městech a hledání nejlepších praktik, které by mohly být aplikovány v Otrokovicích

a dalších obcích. Zapojení obyvatel do projektu prostřednictvím participativního rozpočtu a komunitních aktivit může dále posílit sociální soudržnost a zlepšit efektivitu projektu.

Je rovněž možné rozšířit projekt o další komunitní aktivity, jako jsou workshopy o ekologickém pěstování, vzdělávací programy pro děti a mládež, nebo společné kulturní akce. Důležité bude také sledovat a hodnotit úspěšnost projektu, aby bylo možné identifikovat silné stránky a oblasti, které potřebují zlepšení.

Tato práce přináší konkrétní návrh, který má potenciál výrazně zlepšit kvalitu života obyvatel Otrokovic a přispět k udržitelnému rozvoji města. Důležité je zajistit dostatečné financování a podporu ze strany města a obyvatel, aby mohl být projekt úspěšně realizován. Tento projekt může sloužit jako inspirace a model pro další obce, které se snaží zlepšit svou městskou zeleň, udržitelný rozvoj a komunitní infrastrukturu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BALABÁNOVÁ, Pavla a KYSELKA, Igor. *Principy a pravidla územního plánování*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/lkelacpb/c5-2013.pdf>. [cit. 2024-05-05].

BENDT, Pim; BARTHEL, Stephan a COLDING, Johan. *Civic greening and environmental learning in public-access community gardens in Berlin*. Online. 2013, s. 18-30. ISSN 0169-2046. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0169204612002745?casa_token=2mUcnefJruMAAAAAA:rDKvwl0XlW3FN9ukCkO9JPJnnepTxy6XwRCul3ynl0xIYRTgQnTUBKAIPhc00bNDbrsHbEtIQFE. [cit. 2024-04-09].

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Studie. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 9788074190698.

BEXELL, Magdalena a JÖNSSON, Kristina. Responsibility and the United Nations' Sustainable Development Goals. Online. *Forum for Development Studies*. 2017, roč. 44, č. 1, s. 13-29. ISSN 0803-9410. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/08039410.2016.1252424>. [cit. 2024-04-09].

BOLLETER, Julian a RAMALHO, Cristina E. Ramalho. *Greenspace-Oriented Development: Reconciling Urban Density and Nature in Suburban Cities*. Cham, Switzerland: Springer Nature, 2019. ISBN 978-3-030-29600-1.

BREUSTE, Jürgen; PAULEIT, Stephan; HAASE, Dagmar a SAUERWEIN, Martin. *Urban Ecosystems: Function, Management and Development*. Berlin, Germany: Springer Nature, 2021. ISBN 978-3-662-63278-9.

Cíle udržitelného rozvoje. Online. United Nations. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>. [cit. 2024-04-09].

Co je udržitelný rozvoj. Online. Evropský týden udržitelného rozvoje. Dostupné z: <https://www.tydenudrzitelnosti.cz/o-projektu/>. [cit. 2024-05-16].

DOUGLAS, Owen; LENNON, Mick a SCOTT, Mark. *Green space benefits for health and well-being: A life-course approach for urban planning, design and management*. Online. *Cities*. 2017, roč. 66, s. 53-62. ISSN 02642751. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.cities.2017.03.011>. [cit. 2024-05-05].

DUBOVÁ, Lenka a MACHÁČ, Jan. *Improving the quality of life in cities using community gardens: from benefits for members to benefits for all local residents*. Online. *GeoScape*. 2019, roč. 13, č. 1, s. 68-78. ISSN 1802-1115. Dostupné z: <https://doi.org/10.2478/geosc-2019-0005>. [cit. 2024-04-09].

Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Online. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. © 2009-2024. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>. [cit. 2024-04-09].

FOSTER, Theodora Carol. *A Guide to Agenda 21: Issues, Debates and Canadian Initiatives*. Ottawa: International Development Research Centre, 1993. ISBN 0-8936-687-X.

GANGULY, Prabir. *Trvale udržitelný rozvoj*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 1997. ISBN 80-707-8473-3.

HENS, Luc a NATH, Bashutosh. The Johannesburg Conference. Online. *Environment, Development and Sustainability*. 2003, roč. 5, č. 1/2, s. 7-39. ISSN 1387585X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1023/A:1025303511864>. [cit. 2024-04-09].

Historie města. Online. Otrokovice. Dostupné z: <https://otrokovice.cz/historie-mesta/ms-1749/p1=1749>. [cit. 2024-05-15].

HORZINKOVÁ, Eva a NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-096-3.

HUGHES, George. Environmental indicators. Online. *Annals of Tourism Research*. 2002, s. 457-477. ISSN 0160-7383. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0160738301000718?via%3Dihub>. [cit. 2024-04-09].

Charakteristika SO ORP Otrokovice. Online. ČŠÚ ve Zlíně. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xz/charakteristika_so_orp_otrokovice. [cit. 2024-05-15].

Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj (Cílů udržitelného rozvoje) v České republice. Online. © 2008–2023. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/agenda_2030/\\$FILE/OUR_Implementace_Agendy2030_20190121.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/agenda_2030/$FILE/OUR_Implementace_Agendy2030_20190121.pdf). [cit. 2024-04-09].

KAVKA, Bohumil a ŠINDELÁŘOVÁ, Jaroslava. *Funkce zeleně v životním prostředí*. Praha: SZN - Státní zemědělské nakladatelství, 1978. ISBN 07-009-78.

LOCHMANNOVÁ, Alena. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. Aktualizované 2. vydání. Prostějov: Computer Media, 2020. ISBN 978-80-7402-417-7.

LUMNITZER, Ervin; BADIDA, Miroslav a ROMÁNOVÁ, Monika. *Hodnotenie kvality prostredia*. Košice: Elfa, 2007. ISBN 978-80-8073-836-5.

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.

MATES, Pavel a WOKOUN, René. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001. ISBN 80-717-5100-6.

MĚSTO A OKOLÍ. Online. Otrokovice. Dostupné z: <https://otrokovice.cz/mesto-a-okoli.asp?p1=51>. [cit. 2024-05-15].

Naše společná budoucnost: výtah : zpráva mezinárodní komise OSN pro životní prostředí. 3. upr. vyd. Brno: EkoCentrum, 1991. ISBN 80-85368-14-5.

NOVÁČEK, Pavel. *Udržitelný rozvoj.* 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2795-9.

OCHRANA, František; PŮČEK, Milan Jan a ŠPAČEK, David. *VEŘEJNÁ SPRÁVA.* Online. Brno: Masarykova univerzita, 2015. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/econ/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPAC EK.pdf. [cit. 2024-04-09].

OKITASARI, Mahesti; SUNAM, Ramesh; MISHRA, Ranjeeta; MASUDA, Hiromi a MORITA, Kanako et al. *Governance and National Implementation of the 2030 Agenda: Lessons from Voluntary National Reviews.* Online. *Policy Brief.* 2019. ISSN 2409-3017. Dostupné z: <http://collections.unu.edu/eserv/UNU:7386/UNU-IAS-PB-No18-2019.pdf>. [cit. 2024-04-09].

OKVAT, Heather A. a ZAUTRA, Alex J. *Community Gardening: A Parsimonious Path to Individual, Community, and Environmental Resilience.* Online. *American Journal of Community Psychology.* 2011, č. 47, s. 374–387. Dostupné z: <https://doi.org/10464-010-9404>. [cit. 2024-04-09].

Otrokovice dnes. Online. Turistické informační centrum Otrokovice. Dostupné z: <https://www.tic-otrokovice.cz/neco-o-meste>. [cit. 2024-05-15].

Otrokovice kdysi. Online. Turistické informační centrum Otrokovice. Dostupné z: <https://www.tic-otrokovice.cz/historie>. [cit. 2024-05-15].

Péče o veřejnou zeleň. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. 2010. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/pece-o-verejnou-zelen.aspx>. [cit. 2024-04-09].

PONDĚLÍČEK, Mgr. Michael. *Zeleň v urbánním prostoru jako indikátor kvality života města.* Online. 2010. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/38582/PondelicekM_ZelenVUrbannim_2010.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [cit. 2024-04-09].

Povinně zveřejňované informace. Online. ZENÁHLÍKOVÁ, Mgr. Radana. Otrokovice. 2024. Dostupné z: <https://otrokovice.cz/povinne-zverejnovane-informace/ms-6689>. [cit. 2024-05-15].

Projekt „POHNI městem“ participace veřejnosti na rozhodování města Otrokovice. Online. In: . 2023. Dostupné z: https://www.otrokovice.cz/assets/File.ashx?id_org=11673&id_dokumenty=18772. [cit. 2024-05-15].

REŠ, Bohumil; VENCÁLEK, Tomáš a KOSEJK, Jaromír. *Obnova zeleně v urbanizované krajině*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2009. ISBN 978-80-87051-62-7.

Slovník územního rozvoje. Online. Ústav územního rozvoje. © 2023. Dostupné z: <https://www.uur.cz/uzemni-planovani/slovník-uzemního-rozvoje/slovník-ur/?page=2&search=zeleně>. [cit. 2024-04-09].

STEJSKAL, Jan a KOVÁRNÍK, Jaroslav. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

STIMSON, Robert J.; STOUGH, Roger R. a ROBERTS, Brian H. *Regional Economic Development*. Heidelberg: Springer Berlin, 2006. ISBN 978-3-540-34826-9.

Strategie „Česká republika 2030“. Online. SVOBODA, Daniel. FORŠ. 2017. Dostupné z: <https://fors.cz/temata/sdgs/strategicky-ramec-ceska-republika-2030/#WmTRrs9UC2C>. [cit. 2024-04-09].

Strategy for sustainable development. Online. EUR-Lex. 2009. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/strategy-for-sustainable-development.html>. [cit. 2024-04-09].

THE 17 GOALS. Online. United Nations. Dostupné z: <https://sdgs.un.org/goals>. [cit. 2024-04-09].

The Paris Agreement. Online. United Nations Framework Convention on Climate Change. Dostupné z: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>. [cit. 2024-04-09].

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Online. United Nations. Dostupné z: <https://sdgs.un.org/2030agenda>. [cit. 2024-04-09].

Udržitelný rozvoj. Online. Ministerstvo životního prostředí. © 2008–2023. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj. [cit. 2024-04-09].

Úvod do českého správního práva. 4. dopl. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2001. ISBN 80-725-1067-3.

WOKOUN, René; MALINOVSKÝ, Jan; DAMBORSKÝ, Milan a BLAŽEK, Jiří. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Zákon č. 17/1992 Sb. Zákon o životním prostředí, © 2010–2024. Online. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>. [cit. 2024-05-16].

Zelená dohoda pro Evropu. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/green-deal/>. [cit. 2024-04-09].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

°C	Stupeň Celsia
COVID-19	Coronavirus disease 2019
č.	Číslo
Čr	Česká republika
ECI	European Common Indicators
EU	Evropská unie
EU SDS	European Union Sustainable Development Strategy
km ²	Kilometr čtvereční
m n. m.	Metry nad mořem
m ²	Metr čtvereční
MDGs	Millennium Development Goals
mil.	Milion
OSN	Organizace spojených národů
Sb.	Sbírka
SDGs	Sustainable Development Goals
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TIMUR	Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj
tis.	Tisíc
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development
ÚSES	Územní systém ekologické stability
WSSD	World Summit on Sustainable Development

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Pilíře udržitelného rozvoje	22
Obrázek 2 Poloha města Otrokovice na území České republiky	36
Obrázek 3 Organizační struktura Městského úřadu Otrokovice v roce 2024.....	39
Obrázek 4 Územní plán města Otrokovice	44
Obrázek 5 Ortofoto mapa se zaznačenými hranicemi katastrálního území města Otrokovice k 2024	46
Obrázek 6 Vyznačená poloha vhodného pozemku na katastrální + ortofoto mapě.....	55

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Příjmy a výdaje města Otrokovice (v tis. Kč).....	41
Tabulka 2 Podíl výdajů na městskou zeleň ve městě Otrokovice (v tis. Kč).....	42
Tabulka 3 SWOT Analýza.....	51
Tabulka 4 Časová analýza projektu	57
Tabulka 5 Průběžné náklady na projekt.....	58
Tabulka 6 Rizika projektu.....	59